

Capital de la Cultura Catalana

CAPITAL DE LA CULTURA CATALANA 2004 - 2023

Febrer 2024

Capital de la Cultura Catalana

Bureau Internacional de Capitals Culturals

Ronda Universitat, 7 08007 Barcelona

☎ +34-934123294 ✉ info@ccc.cat www.ccc.cat

Twitter: [@culturacatalana](https://twitter.com/culturacatalana) Instagram: [@capitalculturacat](https://www.instagram.com/capitalculturacat) Facebook: [capitalculturacatalana](https://www.facebook.com/capitalculturacatalana)

Presentació	3
-------------	---

Capitals de la Cultura Catalana

Capital de la Cultura Catalana Banyoles 2004	5
Capital de la Cultura Catalana Esparreguera 2005	6
Capital de la Cultura Catalana Amposta 2006	7
Capital de la Cultura Catalana Lleida 2007	8
Capital de la Cultura Catalana Perpinyà 2008	9
Capital de la Cultura Catalana Figueres 2009	10
Capital de la Cultura Catalana Badalona 2010	11
Capital de la Cultura Catalana Escaldes-Engordany 2011	12
Capital de la Cultura Catalana Tarragona 2012	13
Capital de la Cultura Catalana Ripoll 2013	14
Capital de la Cultura Catalana Barcelona 2014	15
Capital de la Cultura Catalana Vilafranca del Penedès 2015	16
Capital de la Cultura Catalana Vic 2016	17
Capital de la Cultura Catalana Reus 2017	18
Capital de la Cultura Catalana Manresa 2018	19
Capital de la Cultura Catalana Cervera 2019	20
Capitals de la Cultura Catalana El Vendrell 2020	21
Capital de la Cultura Catalana Tortosa 2021	22
Capital de la Cultura Catalana Igualada 2022	23
Capital de la Cultura Catalana Lloret de Mar 2023	24

Campanyes de promoció cultural

Campanya 10 pintures universals a Barcelona	26
Campanya 10 escultures universals a l'espai públic de Barcelona	38
Campanya 7 persones sàvies de Catalunya	55
Campanya 7 tresors del patrimoni cultural de Barcelona	59
Campanya 7 tresors del patrimoni cultural de Badalona	60
Campanya 7 tresors del patrimoni cultural de Catalunya	61
Campanya 7 tresors del patrimoni cultural de Reus	62
Campanya 7 tresors del patrimoni cultural de Tortosa	63
Campanya 7 tresors del patrimoni cultural del Vendrell	64
Campanya 10 tresors del patrimoni cultural immaterial de Catalunya i el Principat d'Andorra	65

Nota sobre las fotografies d'aquesta publicació:

- L'ordre del nom de les persones, i el càrrec si s'escau, que apareixen en les fotografies està sempre indicat d'esquerra a dreta.
- El càrrec de les persones que apareixen a les fotos és el que tenien en el moment de fer la fotografia.

La Capital de la Cultura Catalana s'adreça a tot el domini lingüístic i cultural català. Té com a objectius els de contribuir a ampliar la difusió, l'ús i el prestigi social de la llengua i cultura catalanes, incrementar la cohesió cultural dels territoris de llengua i cultura catalanes i, finalment, promocionar i projectar el municipi designat com a Capital de la Cultura Catalana, tant a l'interior com a l'exterior.

Les ciutats de Banyoles (Pla de l'Estany) 2004; Esparreguera (Baix Llobregat) 2005; Amposta (Montsià) 2006; Lleida (Segrià) 2007; Perpinyà (Rosselló) 2008; Figueres (Alt Empordà) 2009; Badalona (Barcelonès) 2010; Escaldes-Engordany (Principat d'Andorra) 2011; Tarragona (Tarragonès) 2012; Ripoll (Ripollès) 2013; Barcelona (Barcelonès) 2014; Vilafranca del Penedès (Alt Penedès) 2015; Vic (Osona) 2016; Reus (Baix Camp) 2017; Manresa (Bages) 2018, Cervera (Segarra) 2019, El Vendrell (Baix Penedès) 2020 i Tortosa (Baix Ebre) 2021, Igualada (Anoia) 2022, són els municipis que han desenvolupat fins ara una Capital de la Cultura Catalana. El 2023 ho ha estat Lloret de Mar (Selva).

Les capitals culturals varen néixer a Europa. Atenes (Grècia), el 1985, fou designada com a Capital Europea de la Cultura, primera capitalitat cultural de la història. Amb el pas dels anys, diversos països i zones del món han creat les seves pròpies capitals culturals.

L'Associació Capital de la Cultura Catalana, entitat independent de la societat civil creada el 1998, és qui ha implantat i desplega la capitalitat de la cultura catalana en l'àmbit lingüístic i cultural català que inclou quatre estats europeus.

El Parlament de Catalunya va donar suport, per unanimitat de tots els grups parlamentaris, en data 25 de març de 2004, a la Capital de la Cultura Catalana.

D'altra banda, l'Associació Capital de la Cultura Catalana desenvolupa també campanyes de promoció cultural, amb la voluntat d'ajudar a donar a conèixer el patrimoni cultural ubicat en l'àmbit lingüístic català. Una de les característiques d'aquestes campanyes és que sempre són de participació ciutadana.

En aquesta publicació hi teniu reflectides, de manera resumida, informació sobre les capitals culturals i, també, sobre les diferents campanyes de promoció cultural que hem dut a terme d'ençà que l'any 2004 vàrem posar en marxa de manera pràctica les nostres activitats.

Des que vàrem iniciar la Capital de la Cultura Catalana són centenars de milers les persones que han participat en les nostres activitats, tant en les diferents capitals culturals com en les campanyes de promoció cultural.

En el nostre web i en els altres elements comunicatius (Facebook, Twitter, Instagram, etc.) teniu àmplia informació complementària de les nostres activitats.

Finalment, les persones, entitats o empreses que desitgin participar activament com a col·laboradors o patrocinadors de la Capital de la Cultura Catalana podeu contactar amb nosaltres per correu electrònic (info@ccc.cat) o telèfon (934123294).

Xavier Tudela
President
Associació Capital de la Cultura Catalana

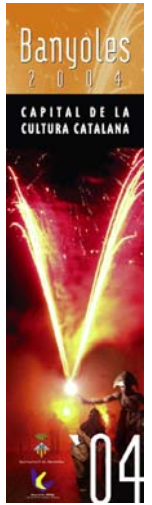
CAPITALS DE LA CULTURA CATALANA

BANYOLES 2004

La primera Capital de la Cultura Catalana de la història va ser la ciutat de Banyoles (Pla de l'Estany). Amb una població de 18.000 habitants i una superfície de gairebé 11 Km² la ciutat es troba a mig camí de la Costa Brava i els Pirineus, formant un triangle de poblacions i indrets de gran interès històric i paisatgístic.

La ciutat de Banyoles està ubicada a la riba oriental de l'Estany que porta el mateix nom. Està situada al límit més oriental del Sistema Transversal Català, al mig d'una depressió natural que té el seu origen en la conca lacustre. Banyoles queda flanquejada al nord pels blocs abruptes de la Mare de Déu del Món i a ponent per la serra de Rocacorba. La plana està envoltada de serralades, excepte pel sud que s'obre la plana de Cornellà del Terri en direcció a Girona ciutat.

Documentada al segle IX, el Monestir de Sant Esteve de Banyoles, situat al nucli antic del municipi, es pot considerar la primera fundació monàstica benedictina a Catalunya i és considerat el bressol de la ciutat de Banyoles.

Acte d'inauguració de la Capital de la Cultura Catalana Banyoles 2004

Celebració del Dia Internacional de les llengües maternes 2004 a Banyoles

ESPARREGUERA 2005

Ubicada al nord de la comarca del Baix Llobregat, Esparreguera té una població de 22.000 habitants i una superfície de 27 Km². Al municipi hi podem trobar un dels campanars més alts de Catalunya situat a l'església de Santa Eulàlia.

El 1985 es va celebrar el mil·lenari de la població. Durant 10 diumenges a l'any, de febrer a l'1 de maig, s'hi representa "La Passió", una obra de teatre popular amb molta anomenada. A La Passió d'Esparreguera l'organització, la realització i els actors són persones del poble o sigui tothom qui hi vol col·laborar. Aproximadament unes 600 persones ho fan de manera voluntària. L'origen data de 1600 i la Fundació Privada de La Passió d'Esparreguera continua encetant projectes per potenciar la cultura mitjançant noves propostes escèniques i altres activitats de tot tipus com esportives, musicals, conferències, exposicions, etc.

En el terme municipal d'Esparreguera hi trobem la colònia industrial Sedó que actualment acull el Museu de la Colònia Sedó. Es distingeix d'altres colònies cotoneres per les seves importants dimensions i per l'ús d'un sistema hidràulic que aprofitava al màxim l'energia de l'aigua.

Acte d'inauguració de la Capital de la Cultura Catalana Esparreguera 2005

La Passió d'Esparreguera es desplaçà a la Capital de la Cultura Catalana Amposta 2006 per a representar diverses escenes de la Passió de Crist

AMPOSTA 2006

Amb Amposta la Capital de la Cultura Catalana va arribar a les Terres de l'Ebre. Amposta és la capital de la comarca del Montsià, amb una població de 21.000 habitants i una superfície de 138 Km².

*Amposta,
pont de la
cultura
catalana*

La ciutat està situada al marge dret del riu Ebre, al límit entre la plataforma continental i el delta de l'Ebre. El Pont Penjant sobre aquest riu és un dels trets més característics de la població. Es va construir entre 1915 i 1921. Va ser el segon pont penjant del món fet de formigó armat. Ostentà el rècord mundial de fonaments a major profunditat (25 metres) i el d'il·luminació de l'estructura. Recentment ha estat rehabilitat.

Hi ha abundants indicis arqueològics, entre els quals un poblat ibèric amb set sitges de gra a la zona del castell, un altre a la zona del pla d'Empúries i una necròpolis a l'Oriola, que documenten la presència ibèrica al terme municipal. Els romans també es van establir en una vil·la a la vora del turó de la torre de la Carrova.

Amposta es distingeix per tenir un gran nombre de societats culturals i cíviques. En destaquen les societats musicals La Lira Ampostina (del 1916) i La Societat Musical Unió Filharmònica (del 1917), conegudes per La Lira i La Filha respectivament. Ambdues tenen bandes de gran nivell, escoles de música i unes seues socials que organitzen contínuament actes oberts a la població. D'altra banda, el Museu de les Terres de l'Ebre, inaugurat recentment, és un dels equipaments culturals més singulars d'Amposta.

Representants institucionals després de l'acte de signatura d'Amposta com a Capital de la Cultura Catalana 2006

Espectacle d'inauguració d'Amposta 2006

LLEIDA 2007

És una ciutat de 140.000 habitants situada a la depressió central. Capital de la comarca del Segrià i amb un extens territori de 211 Km².

El municipi és al voltant d'un turó esglaonat situat a la vora del riu Segre. En aquest turó es troba el Conjunt Monumental del Turó de la Seu Vella de Lleida, el qual està format per tres edificacions, independents una de l'altra, però a la vegada totalment integrades. El castell del Rei o Suda, que era la residència oficial dels comtes-reis de la corona aragonesa. La catedral, l'edifici més gran i el més important de tot el conjunt i que està format per quatre construccions diferenciades però complementàries, que són: el Temple, el Claustre, el Campanar i la Canonja i, finalment, el castell Principal, la fortalesa que conservava interiorment dos grans edificis medievals: el castell del Rei i la Catedral. Quatre baluards situats en cadascun dels punts cardinals articulen la fortificació.

D'altra banda, el Castell de Gardeny és un conjunt monumental medieval situat al damunt de l'altre dels dos turons de la ciutat. Hi trobem un castell Templar i l'església de Santa Maria de Gardeny.

Representants institucionals després de l'acte d'obertura de la Capital de la Cultura Catalana Lleida 2007

La Capital de la Cultura Catalana Lleida 2007 es va convertir en el punt de trobada de 2.000 armats, manaies i estaferms d'arreu del país en la IV Trobada d'Armats de Catalunya

PERPINYÀ 2008

Perpinyà és considerada la capital de la comarca històrica del Rosselló i de la Catalunya del Nord. Va ser capital del comtat del Rosselló, del regne de Mallorca i de la província del Rosselló. Té una població de 126.000 habitants que arriben als 300.000 en la seva àrea metropolitana. La superfície és de 68 Km².

Els darrers anys la Vila ha promogut amb l'eslògan "Perpinyà la Catalana" un clar apropament a la resta del territori de parla catalana. El juny de 2010 el ple municipal aprovà que el català era llengua oficial de Perpinyà, juntament amb el francès.

Històricament, la signatura del tractat dels Pirineus (1659) entre les corones espanyola i francesa comportà l'annexió de la ciutat, i de la resta de la Catalunya del Nord, a la corona francesa.

El Castellet és un dels monuments més importants de Perpinyà i la seva forma és utilitzada com a símbol de l'Ajuntament. Avui acull el Museu Català de les Arts i Tradicions Populars (La Casa Pairal) i manté encesa tot l'any la Flama del Canigó.

D'altra banda, el Palau dels Reis de Mallorca és un dels monuments més importants de Perpinyà i de la Catalunya del Nord. Se situa a la part alta, que domina la ciutat des del sud. A partir del darrer terç del segle XIII, fou construït com a residència dels reis de Mallorca.

Representants institucionals en l'acte de signatura de Perpinyà com a Capital de la Cultura Catalana 2008

La Festa de Sant Joan tingué a Perpinyà una dimensió especial amb motiu de la Capital de la Cultura Catalana 2008

FIGUERES 2009

Capital de l'Alt Empordà, amb una població de 45.000 persones i una superfície de 19 Km², Figueres gaudeix d'una situació privilegiada, a la cruïlla de la principal via de comunicació que va de Barcelona al Rosselló i França, i de la ruta que condueix de la costa empordanesa a l'interior del Prepirineu.

Té una destacada infraestructura cultural com ara el Teatre-Museu Gala Salvador Dalí, inaugurat el 1974, construït a l'antic Teatre de Figueres, que mostren la trajectòria de Salvador Dalí, des de les primeres obres fins a les dels últims anys de la seva vida. També cal destacar el Teatre Municipal El Jardí, el Museu del Joguet de Catalunya, el Museu de l'Empordà i el Museu de la Tècnica de l'Empordà.

A banda del popular fet dalinià, Figueres és el bressol de la sardana moderna, les primeres composicions de la qual són de Pep Ventura. També destaca la figura de Narcís Monturiol, un enginyer, intel·lectual, pintor, polític i inventor català, cèlebre per la invenció del primer submarí tripulat amb motor de combustió i impulsat per una forma primerenca de propulsió independent per aire.

A Figueres hi ha també el castell de Sant Ferran, situat sobre un turó. És una fortalesa militar de grans dimensions construïda al segle XVIII sota les ordres de diversos enginyers militars. És el conjunt monumental de més grans dimensions de Catalunya.

Representants institucionals a l'Ajuntament de Figueres amb motiu de la designació d'aquesta ciutat com a Capital de la Cultura Catalana 2009

Amb motiu de la inauguració de Figueres 2009 es va dur a terme la primera sardana aèria de la història

BADALONA 2010

Badalona és una ciutat de 220.000 habitants i una superfície de 21 Km². És el tercer municipi de més població de Catalunya i està situat a la serralada de Marina i la costa marítima, a la riba esquerra del riu Besòs, a la comarca del Barcelonès.

Encara que s'hi han trobat restes de poblament neolític i un poblat ibèric, s'acostuma a datar la fundació de Badalona cap a l'any 100 aC, quan es va fundar la vila romana de Bætulo (o Bètulo). Una significativa part de restes romanes es poden visitar accedint-hi des del Museu de Badalona en el jaciment arqueològic cobert més gran de Catalunya.

La ciutat té una notable activitat cultural com ara un festival de jazz, el de màgia Memorial Li-Chang i un de cinema de curtmetratges, anomenat Filmets.

En l'àmbit patrimonial destaca, a part del Museu de Badalona, la fàbrica Anís del Mono, edifici emblemàtic de la ciutat per l'estil modernista de les sales de destil·lació, del despatx del gerent i els arxius, així com pel mobiliari de fusta d'època i els cartells publicitaris de Ramon Casas.

En el terme municipal de Badalona també hi trobem el Monestir de Sant Jeroni de la Murtra, format per un conjunt monumental d'edificis d'estil gòtic tardà. Elegit per votació ciutadana com a primer tresor del patrimoni cultural de Badalona cal destacar-ne especialment el seu claustre.

Representants institucionals durant la inauguració de la Capital de la Cultura Catalana Badalona 2010

"Speculum, el mirall del temps", acte central de Badalona 2010, va acabar amb un castell humà suspès a l'aire

ESCALDES-ENGORDANY 2011

Escaldes-Engordany és una ciutat de 16.000 habitants, 30 km² i la setena parròquia (municipi) del Principat d'Andorra. Fou creada el 1978 a partir de l'antic quart homònim de la parròquia d'Andorra la Vella.

Els antics nuclis urbans de les Escaldes i d'Engordany es van unir l'any 1726. Avui formen un continu urbà amb Andorra la Vella, concentrant en l'àrea urbana dues terceres parts de la població andorrana. L'avinguda Carlemany és la continuació, a l'altra banda de la Valira, de l'avinguda Meritxell d'Andorra la Vella, formant una llarga avinguda dedicada al comerç.

El nom de les Escaldes indica que hi ha aigües calentes. El poble es va fundar al voltant d'unes fonts termals sobre una gran falla enfonsada en el subsòl. El Centre Termolúdic Caldea optimitza el recurs de l'aigua calenta com a element identificador i vertebrador d'un desenvolupament contemporani més diversificat.

Durant l'any de la Capital de la Cultura Catalana, en el que hi ha hagut participació també del conjunt del Principat d'Andorra, Escaldes-Engordany ha inaugurat el Centre d'Interpretació de l'Aigua i del Madriu, un espai cultural modern, dissenyat per a experimentar i aprendre sobre l'aigua i la Vall del Madriu, dos dels recursos naturals més importants de la parròquia escaldenca i d'Andorra.

El paisatge cultural de la vall del Madriu-Perifita-Claror va ser declarada per la Unesco com a Patrimoni Mundial l'any 2004.

Representants institucionals durant l'acte de designació d'Escaldes-Engordany com a Capital de la Cultura Catalana 2011

Escaldes-Engordany 2011 va acollir la primera Diada Castellera de la història d'Andorra

TARRAGONA 2012

Tarragona té una població de 134.000 habitants i una superfície de 57 Km².

Els romans la feren capital de la província Tarraconense, motiu pel qual encara conserva notables restes arqueològiques d'aquesta època que van ser declarades Patrimoni de la Humanitat per la Unesco l'any 2000.

El Conjunt Arqueològic de Tàrraco comprèn 14 monuments, 11 dels quals estan situats dins del municipi. Destaca l'Amfiteatre, construït pels romans, on van ser martiritzats Sant Fructuós i els seus diaques Auguri i Eulogi. Per aquest motiu, encara en època romana, es va construir una basílica sobre l'arena de l'amfiteatre. A aquesta basílica corresponen les ruïnes en forma de creu que es poden veure a l'arena.

Tarragona té una gran activitat cultural. Destaquen, entre molts altres, el concurs de castells, bianual; la Festa de Santa Tecla; la Setmana Santa amb la Processó del Sant Enterrament; el concurs internacional de castells de Focs Artificials; el Festival Internacional de Dixieland de Tarragona; la Festa de Sant Magí; Tarraco Viva, etc.

La ciutat acull diversos museus emblemàtics com el nacional d'arqueologia, el d'història de Tarragona, el Bíblic Tarraconense, el d'Art Modern, el Diocesà, el del Port, etc.

Acte d'inauguració de la Capital de la Cultura Catalana Tarragona 2012: Jordi Agràs, delegat de Cultura a Tarragona; Joaquim Nin, delegat del Govern a Tarragona; Jordi Munell, alcalde de Ripoll; Carme Crespo, alcaldessa accidental de Tarragona; Xavier Tudela, i Trini Marín Cònsol Major (alcaldessa) d'Escaldes-Engordany

Acte d'inauguració de la Capital de la Cultura Catalana Tarragona 2012

RIPOLL 2013

Els primers testimonis de presència humana a Ripoll, municipi de 11.000 habitants i una superfície de 73 km², daten de l'edat del bronze (1500-600 aC.), quan sabem que un petit nucli humà de població vivia a prop dels rius Ter i Freser i a les muntanyes que donen personalitat a aquest indret. La zona fou utilitzada com a indret de pas entre la depressió central catalana i l'altra part dels Pirineus des de temps històrics.

A partir de l'any 879, el comte Guifré el Pelós va iniciar la repoblació de la zona, utilitzant com a element d'atracció dos cenobis: Santa Maria de Ripoll i el monestir de Sant Joan de les Abadesses.

Santa Maria de Ripoll, símbol de la ciutat, va ser un important centre cultural, en part gràcies a la seva col·lecció d'escriptors. A mitjan segle X el monestir comptava amb 66 manuscrits. El 1008 ja eren 121 que es van convertir en 246 a la mort de l'abat Oliba el 1046. Oliba va ser una de les figures amb més influència i rellevància del seu temps, en la gestació de la cultura catalana i un gran impulsor de l'art romànic.

La majoria d'aquests manuscrits es copiaven i reproduïen en el monestir dins l'*scriptorium*. L'exemplar més valuós de la col·lecció és el conegut com la Bíblia de Ripoll amb nombroses il·lustracions i una sèrie de textos introductoris que la converteixen en una espècie d'enciclopèdia del text sagrat. Aquí es va escriure també a finals del segle XIII la *Gesta Comitum Barchinonensium* que està considerada com la primera història de Catalunya.

Carme Crespo, tinent d'alcalde de Cultura de Tarragona; Xavier Tudela, president de l'organització Capital de la Cultura Catalana; Ferran Mascarell, conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya; Jordi Munell, alcalde de Ripoll, i Ramon Santanach, regidor de Cultura de Ripoll, durant l'acte d'inauguració de la Capital de la Cultura Catalana Ripoll 2013

BARCELONA 2014

La ciutat de Barcelona va ser la Capital de la Cultura Catalana amb motiu del tricentenari dels fets de 1714.

En la capitalitat cultural de Barcelona es va cercar promoure els grans actius culturals de la ciutat i projectar-los tant a l'interior com a l'exterior.

Entre les activitats realitzades destaquen dues campanyes de gran participació ciutadana i ressò mediàtic.

Es tracta de "10 pintures universals a Barcelona" i "10 escultures universals a Barcelona", de les quals teniu detallada informació en aquesta mateixa publicació.

D'altra banda, des de l'organització Capital de la Cultura Catalana es va trametre a milers de destinacions d'arreu del món informació sobre Barcelona i la cultura catalana amb la voluntat que des de l'exterior del país es conegui que la ciutat, a més de ser la capital política de Catalunya, és també la Capital de la Cultura Catalana.

Presentació del programa de la Capital de la Cultura Catalana Vilafranca del Penedès 2015
a l'Institut de Cultura de Barcelona

VILAFRANCA DEL Penedès 2015

La ciutat té una gran riquesa cultural, tant pel seu patrimoni com per la intensa activitat associativa i institucional en tots els àmbits creatius, escènics i artístics. Aquesta àmplia expressió cultural es reforça amb una bona xarxa d'equipaments de qualitat i de suport a entitats per part de l'ajuntament que facilita la programació i potencien la seva activitat. La Festa Major de Vilafranca, ciutat amb una població de gairebé quaranta mil habitants, ha estat reconeguda com a "Festa patrimonial d'interès Nacional". Va ser elegida, també, per votació ciutadana com un dels 10 tresors del patrimoni cultural immaterial de Catalunya i Andorra.

Els castellers de Vilafranca són els més destacats de l'ampli panorama casteller actualment existent a Catalunya.

Amb motiu de la seva Capital de la Cultura Catalana 2015, l'alcalde de la ciutat, Pere Regull, va assenyalar que "la capitalitat cultural és una oportunitat immillorable per situar Vilafranca i el Penedès en el mapa". Alhora va destacar la capacitat de l'activitat cultural per fer promoció de la ciutat. "Vilafranca 2015 entén la cultura en el sentit més ampli de la paraula, donant cabuda a minories i majories, perquè tothom s'hi senti representat i valorat", va afegir Pere Regull.

Vilafranca del Penedès

Representants institucionals durant l'acte d'inauguració de Vilafranca del Penedès com a Capital de la Cultura Catalana 2015

VIC 2016

Vic ha desenvolupat durant l'any 2016 una exitosa i participativa Capital de la Cultura Catalana. S'han realitzat 130 projectes diferents que han tingut més d'un miler d'impactes mediàtics i més d'un milió d'impactes a les xarxes socials.

La programació s'ha dividit en mesos temàtics. Han estat els següents: Engeguem (gener); Fotografia (febrer); Traç (març); Lletra (abril); Disseny (maig); Formes (juny); Festa (juliol); descans a l'agost; Música (setembre); Escena (octubre); Visual (novembre) i Apaguem (desembre).

VICCC

Capital de la Cultura
Catalana 2016

El conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya, Santi Vila, i l'alcalde de Vic, Anna Erra, en el decurs de la inauguració de Vic 2016. Els acompanyen els regidors de cultura de Vilafranca del Penedès, Raimon Gusi; de Reus, Montserrat Caelles, i de Vic, Susagna Roura

Vic 2016 passa el relleu a Reus 2017 el 17 de desembre de 2016. Susagna Roura, regidora de Cultura de Vic; Carles Pellicer, alcalde de Reus; Anna Erra, alcaldessa de Vic; Xavier Tudela, president de l'organització Capital de la Cultura Catalana, i Montserrat Caelles, regidora de Cultura de Reus

REUS 2017

La ciutat de Reus (Baix Camp, 107.000 habitants i 52 Km²) és la Capital de la Cultura Catalana 2017. Reus va aprovar per unanimitat presentar la seva candidatura com a referent cultural de l'àmbit lingüístic català en el Ple Municipal de desembre de 2013, una candidatura que, a més, ha rebut centenars d'adhesions d'entitats i de persones de la ciutat.

Un dels grans potencials que té Reus és el seu ric, variat i nombrós calendari d'activitats culturals que es distribueixen durant tot l'any i que es complementen amb les programacions estables dels teatres Fortuny, Bartrina, Bravium i Sala Santa Llúcia, a més de l'Orfeó Reusenc i Cal Massó, i les exposicions d'art ja siguin organitzades pel mateix ajuntament de Reus o per diferents galeries de la ciutat.

Reus desenvolupa la seva Capital de la Cultura Catalana 2017 a través de cinc eixos: història i patrimoni, tradició i festes populars, llengua, literatura i pensament, arts, creació i coneixement, i creativitat i innovació.

Inauguració de la Capital de la Cultura Catalana Reus 2017 el dia 28 de gener

Prèviament a l'espectacle inaugural, Reus 2017 va celebrar un acte institucional al Teatre Fortuny. Hi podem veure Montserrat Caelles, regidora de Cultura; Meritxell Ruiz, consellera d'Ensenyament; Carles Pellicer, alcalde de Reus; Santi Vila, conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya; Josep Poblet, president de la Diputació de Tarragona, i Xavier Tudela, president de l'organització Capital de la Cultura Catalana

MANRESA 2018

Manresa, ciutat de gairebé 80.000 habitants, ha estat la Capital de la Cultura Catalana 2018, una capitalitat cultural que ha servit per reivindicar la ciutat com a motor cultural, turístic, social i econòmic, no solament de la demarcació de Barcelona sinó de tot el país.

Igualment va ser una ocasió immillorable per donar major visibilitat als nombrosos equipaments i actius culturals i patrimonials del municipi. Des de la Seu Vella i els indrets de la tradició ignasiana, fins al Teatre Kursaal, un dels espais d'arts escèniques més importants de Catalunya.

A redós d'aquesta fita, i més enllà d'una potent Fira Mediterrània, es va ampliar la programació cultural i la participació ciutadana a múltiples nivells, destacant els interessants projectes singulars vinculats a l'efemèride com ara la Festa del Riu i el Mapping 360° a la Seu.

Molt encertadament, la imatge que evoca el Pont Vell ha estat la icona de la capitalitat, ja que ens recorda que els ponts indiquen pas, diàleg, interacció i canvi. I precisament en uns temps canviants com els actuals, els ponts culturals són absolutament determinants per a la configuració dels valors democràtics, de l'educació i les noves fórmules de treball i creixement econòmic.

MANRESA
CAPITAL DE LA CULTURA
CATALANA 2018

L'espectacle *Lux Mundi*, celebrat a la Seu de Manresa, va cloure la
Capital de la Cultura Catalana Manresa 2018

El 15 de desembre de 2018 l'alcalde de Manresa, Valentí Junyent, va passar el testimoni de la Capital de la Cultura Catalana al Paer en Cap de Cervera, Ramon Royes, en presència de Xavier Tudela, president de l'organització Capital de la Cultura Catalana

CERVERA 2019

Cervera va ser la Capital de la Cultura Catalana l'any 2019. Es dona la circumstància que aquesta ciutat ha estat la de menys població, no arriba a deu mil habitants, que ha desenvolupat una Capital de la Cultura Catalana.

Durant la seva capitalitat es varen programar gairebé dues-centes activitats, accions interdisciplinàries per a difondre la riquesa cultural de Cervera.

Una programació que va ser el resultat d'un procés participatiu, en el qual s'han consultat gairebé una cinquantena d'associacions culturals i en que s'optà per la creació més que no pas per l'exhibició. Setanta projectes culturals i artístics de nova creació es van dur a terme en el decurs de la capitalitat cultural.

El Teatre de la Passió es va omplir de gom a gom amb motiu de la inauguració de la Capital de la Cultura Catalana Cervera 2019

El dia 21 de desembre de 2019 es va celebrar la cloenda de la Capital de la Cultura Catalana Cervera 2019.

El paer en cap de la ciutat, Ramon Augé, va passar el testimoni relleu a Kennet Martínez, alcalde del Vendrell, en presència de la consellera de Cultura de la Generalitat de Catalunya, Mariàngela Vilallonga, el president de l'organització Capital de la Cultura Catalana i el president de la diputació de Lleida Joan Talarn.

EL VENDRELL 2020

El Vendrell és una vila de gairebé quaranta mil habitants. Per la seva ubicació en una cruïlla de camins oberta al mar, el Vendrell ha estat històricament un lloc de pas i punt de trobada de cultures, d'intercanvis comercials i de difusió d'idees.

La programació de l'any de la capitalitat cultural va incloure un centenar d'actes, un dels quals fou commemorar el concert que el mestre Pau Casals va fer a la plaça Nova i el Festival Internacional de Música Pau Casals. Amb tot, el gruix de la programació varen ser actes tradicionals protagonitzats per les entitats.

La Capital de la Cultura Catalana El Vendrell 2020 va tenir un himne propi. Interpretat per primera vegada pels membres de Lax'n Busto, amb Premi Fortuny al capdavant va ser molt ben rebut. Malgrat l'aparició de la pandèmia Covid-19 la capitalitat cultural es va poder dur a terme adaptant els formats dels actes.

EL VENDRELL
CAPITAL DE LA CULTURA
CATALANA 2020

Durant l'acte d'inauguració es va estrenar l'himne de la Capital de la Cultura Catalana El Vendrell 2020

El 19 de desembre de 2020, Kenneth Martínez, alcalde del Vendrell va lliurar el testimoni de la capitalitat cultural a Meritxell Roigé, alcaldessa de Tortosa, en presència de Xavier Tudela, president de l'organització Capital de la Cultura Catalana.

TORTOSA 2021

Tortosa és una ciutat i un municipi d'aproximadament trenta-tres mil habitants i la ciutat més habitants de les Terres de L'Ebre.

Amb el lema "La cultura que vivim" Tortosa ha volgut expressar en el parlar, llegir, ballar, menjar, interpretar, debatre, cantar i fer festa, un any ple de propostes pensades per fer de la cultura una forma de viure i de relacionar-nos. La Capital de la Cultura Catalana Tortosa 2021 ha ofert l'oportunitat de gaudir i aprendre d'una cultura àmplia i diversa.

Tortosa ha tingut un himne propi de la capitalitat cultural, ideat per Quico el Célio, el Noi i el Mut de Ferreries, i que ha estat un èxit.

El teatre auditori Felip Pedrell va acollir l'acte d'inauguració de la Capital de la Cultura Tortosa 2021 el dia 19 de febrer, ajornat a causa d'un repunt de la pandèmia. A la imatge veiem Xavier Tudela president de l'organització Capital de la cultura Catalana, Kenneth Martínez alcalde del Vendrell, Meritxell Roigé, alcaldessa de Tortosa i Enric Roig, 1r tinent d'alcalde d'Urbanisme, Cultura i Fires de Tortosa

El 18 de desembre de 2021 en l'acte de cloenda de la Capital de la Cultura Catalana Tortosa 2021, l'alcalde de Tortosa, Meritxell Roigé, va lliurar el testimoni relleu de la capitalitat a l'alcalde d'Igualada, Marc Castells, en presència de Xavier Tudela i els regidors de cultura d'ambdues ciutats

IGUALADA 2022

Igualada és una ciutat d'aproximadament quaranta mil habitants i és la capital de la comarca de l'Anoia.

Durant el 2022 Igualada ha estat Capital de la Cultura Catalana. Un any on s'ha potenciat la cultura des de tots els racons de la ciutat, amb centenars d'activitats i propostes diverses programades de forma especial per la capitalitat cultural, que han comptat amb el talent local i la implicació de les entitats que integren el teixit cultural i social igualadí. S'han celebrat jornades de pensament "Diàlegs Capitals", tres cicles de poesia; trobades d'entitats de cultura popular; concerts; visites guiades al patrimoni arquitectònic; concerts extraordinaris; exposicions, etc. A més, s'han fet trobades nacionals, com Recercat, la Federació d'Ateneus, presentació de les Jonades Europees de Patrimoni, etc. S'han creat les "Petites Biblioteques Lliures d'Igualada". El programa es pot veure a www.igualadacc2022.cat

Igualada va inaugurar l'any de la seva Capital de la Cultura Catalana amb un concert de Jordi Savall a la Basílica de Santa Maria. La Capella Reial de Catalunya i Hespèrion XXI van interpretar l'obra *Llibre Vermell de Montserrat*. L'acte es va emetre també pel canal de Youtube de l'Ajuntament d'Igualada. El mateix dissabte 5 de febrer que va tenir lloc el concert, Jordi Savall va visitar el seu fons a la Biblioteca Central d'Igualada, que inclou més de 250 documents del músic de renom internacional.

"Traç i camí" va ser l'emotiu espectacle de cloenda de l'any de la Capital de la Cultura Catalana d'Igualada. Un espectacle participatiu amb gairebé 600 persones en el què es va presentar la història d'Igualada des que era un llac fis a l'actualitat, potenciant la idea d'encreuament de camins, mestissatge i trànsit de cultures fina dia d'avui. Tot en format musical amb orquestra, actors, cor, ballarins i projeccions audiovisuals.

LLORET DE MAR 2023

A diferència de les altres capitals culturals Lloret té també com a característica pròpia que acull milers i milers de visitants cada any, persones que venen a gaudir dels atractius turístics i que poden entrar en contacte amb la cultura catalana. És en aquest àmbit que la capitalitat cultural de Lloret pot facilitar aquest contacte i coneguin i/o reconeguin que Lloret és una població que pertany a l'àmbit cultural i lingüístic català i que va posar en valor gairebé totes les disciplines artístiques que conviuen a Lloret, i per tant als territoris de llengua catalana.

A més, durant la seva capitalitat cultural Lloret de Mar va mostrar la qualitat del teixit cultural lloretenc.

La capitalitat cultural es va desenvolupar en aquests eixos marc: "Som el que ballem", "Som el el que cantem", "Som el que compartim" Som el que imaginem", "Som el que defensem" i "Som el que agraim".

"Vogar" va ser l'espectacular inauguració de Lloret 2023 a càrrec de la companyia Les Estampades i amb la participació de diversos representants de clubs de rem de Lloret en la coreografia. "Vogar" va ser una manera de retre homenatge als pescadors de Lloret i a la vinculació que al llarg de la història ha tingut Lloret amb el mar. L'inauguració va celebrar-se el 25 de febrer de 2023.

Traspàs del testimoni de la Capital de la Cultura Catalana de Lloret 2023 a Sabadell 2024, el 23 de desembre de 2023. En el decurs de l'acte de cloenda de la capitalitat cultural de Lloret. D'esquerra a dreta: Carles de la Rosa, regidor de Cultura de l'Ajuntament de Sabadell amb el testimoni de la Capital de la Cultura Catalana acabat de rebre de mans de Xavier Tudela (centre), president de l'Organització Capital de la Cultura Catalana que l'ha rebut de l'alcalde de Lloret (dreta), Adrià Lamelas.

CAMPANYES DE PROMOCIÓ CULTURAL

10 pintures universals a Barcelona

CATALUNYA ELEGEIX "10 PINTURES UNIVERSALS A BARCELONA"

Un total de 5.842 ciutadans, des de 447 municipis diferents, van votar per elegir "10 pintures universals a Barcelona", una iniciativa de l'organització Capital de la Cultura Catalana amb motiu de la capitalitat cultural Barcelona 2014.

La campanya va tenir com a objectius promocionar el patrimoni pictòric de Barcelona en l'àmbit nacional i internacional.

S'entén per "10 pintures universals a Barcelona" aquelles ubicades en el terme municipal de la ciutat de Barcelona. Tant les que han estat realitzades a Barcelona com aquelles altres que, per circumstàncies de la història, tot i no haver estat pintades a Barcelona, estan de manera permanent a la ciutat de Barcelona, en museus, edificis oficials, esglésies, etc.

Un total de 75 obres, ubicades en 15 espais diferents de la ciutat, van ser candidates a convertir-se en una de les "10 pintures universals a Barcelona". Les obres, elegides per votació ciutadana, van ser les següents:

- 1• **Absis de Sant Climent de Taüll**, del Mestre de Taüll (cap a 1123)
- 2• **Ramon Casas i Pere Romeu en un tàndem**, de Ramon Casas (1897)
- 3• **La Vicaria**, de Marià Fortuny (1870)
- 4• **La nena obrera**, de Joan Planella (1882)
- 5• **Pintures murals del Saló de Cròniques de l'Ajuntament de Barcelona**, de Josep Maria Sert (1929)
- 6• **Las Meninas**, de Picasso (1957)
- 7• **Les quatre grans cròniques**, d'Antoni Tàpies (1990)
- 8• **L'Estel Matinal**, de Joan Miró (1940)
- 9• **La Catedral dels pobres**, de Joaquim Mir (1898)
- 10• **Retaule del Conestable**, de Jaume Huguet (1464)

Candidatures a pintura universal a Barcelona

(a l'interior dels cercles està indicat el nombre d'obres candidates)

Espais de la ciutat de Barcelona on es troben les 75 obres candidates

1· ABSIS DE SANT CLIMENT DE TAÜLL, DEL MESTRE DE TAÜLL (CAP A 1123)

Aquesta és una de les obres mestres del romànic europeu. La seva genialitat resideix en la combinació d'elements de diverses fonts bíbliques per presentar-nos el Crist de l'Apocalipsi, a la fi dels temps. Aquest apareix des del fons i provoca un moviment centrífug de la composició, en la qual domina el sentit ornamental dels perfils i l'habilitat en l'ús del color per donar volums.

Per la seva excepcionalitat i força pictòrica, l'obra del Mestre de Taüll s'ha projectat a la modernitat i ha fascinat artistes de les avantguardes del segle XX.

**ABSIS DE SANT CLIMENT DE TAÜLL
ES TROBA AL
MUSEU NACIONAL D'ART DE CATALUNYA**

2- RAMON CASAS I PERE ROMEU EN UN TÀNDEM, DE RAMON CASAS (1897)

Pintura singular i emblemàtica del modernisme català. Representa el mateix Ramon Casas i Pere Romeu, bàrman de la famosa cerveseria Els Quatre Gats, que pedalegen en un tàndem amb la silueta de Barcelona al fons. La tela decorava l'esmentada cerveseria, que esdevingué lloc de trobada dels artistes i intel·lectuals que havien impulsat el moviment, així com dels de la generació més jove, com ara Picasso, Mir o Nonell.

La finalitat decorativa d'aquesta pintura, el seu to humorístic i l'estil acosten «el tàndem» a la tècnica del cartell, gènere en el qual Ramon Casas havia adquirit un gran prestigi. L'any 1900 es va substituir la tela per una altra que representava els mateixos personatges en cotxe.

**RAMON CASAS I PERE ROMEU EN UN TÀNDEM
ES TROBA AL
MUSEU NACIONAL D'ART DE CATALUNYA**

3· LA VICARIA, DE MARIÀ FORTUNY (1870)

Marià Fortuny va ser l'artista de l'Estat espanyol més important de la seva època, després de Goya, i va gaudir en vida de reconeixement internacional. Fortuny es va fer especialment famós per les seves pintures de gènere preciosista –l'anomenada «pintura de casaques»– fetes amb una habilitat tècnica prodigiosa, pròpia d'un virtuós, que representen temes ambientats en el segle XVIII.

L'escena representada a «La vicaria» és la signatura d'un contracte de matrimoni, en la qual Fortuny incorpora elements que mostren la seva enorme cultura i la seva fascinació i admiració per Goya. «La vicaria» tingué un gran èxit a París, on Fortuny es convertí en un dels artistes més cobejats pels col·leccionistes americans d'aleshores.

**LA VICARIA
ES TROBA AL
MUSEU NACIONAL D'ART DE CATALUNYA**

4· LA NENA OBRERA, DE JOAN PLANELLA (1882)

La nena obrera és una obra que ha esdevingut emblemàtica dins el corrent artístic del realisme social del segle XIX. La pintura presenta amb molt detall una nena treballant en un teler i esdevé una imatge selecta del treball infantil femení en la indústria tèxtil, sector predominant en la primera industrialització de Catalunya.

Aquesta obra és una segona versió que, sobre el mateix tema, va realitzar Joan Planella i va ser premiada amb la tercera medalla a l'Exposició Nacional de Belles Arts de 1884 i va figurar a l'Exposició Universal de Barcelona de 1888 amb un gran èxit.

**LA NENA OBRERA
ES TROBA AL
MUSEU D'HISTÒRIA DE CATALUNYA**

5. PINTURES MURALS DEL SALÓ DE CRÒNIQUES DE L'AJUNTAMENT DE BARCELONA, DE JOSEP MARIA SERT (1929)

Conjunt format per dotze escenes de la història dels almogàvers a Orient a través de les cròniques de Ramon Muntaner i Bernat Desclot. Fou un encàrrec de l'Ajuntament arran de la reforma iniciada per a la celebració de l'Exposició Internacional del 1929.

L'arxiver en cap Agustí Duran i Sanpere fou designat per ajudar Sert en l'elecció dels fets a narrar. El mateix Sert va dissenyar tots els aspectes complementaris del saló de Cròniques com el terra i els sòcols, la il·luminació, etc.

Antonio Lajusticia/Ajuntament de Barcelona

**LES PINTURES MURALS DEL SALÓ DE CRÒNIQUES
ESTAN A
L'AJUNTAMENT DE BARCELONA**

6. LAS MENINAS, DE PICASSO (1957)

"Las Meninas" és una sèrie de 58 quadres que Pablo Picasso va pintar el 1957 realitzant una anàlisi exhaustiva, reinterpretant i recreant diverses vegades Las Meninas de Diego Velázquez. La *suite* es conserva íntegrament al Museu Picasso de Barcelona, essent l'única sèrie completa de l'artista que perdura junta. Es tracta d'un estudi d'obra molt extens, que consta de 45 interpretacions de l'obra, 9 escenes d'un colomer, 3 paisatges i 1 retrat de Jacqueline.

El mateix Picasso entenia tota aquesta sèrie com un conjunt i com a tal la va donar al museu barceloní el maig de 1968, en memòria de Jaume Sabartés, mort el mateix any.

LAS MENINAS DE PICASSO
ES TROBA AL
MUSEU PICASSO DE BARCELONA

7. LES QUATRE CRÒNIQUES, D'ANTONI TÀPIES (1990)

La pintura mural que Antoni Tàpies va realitzar a partir de les cròniques de Jaume I, Bernat Desclot, Ramon Muntaner i Pere el Cerimoniós està emplaçada a la Sala Tarradellas del Palau de la Generalitat de Catalunya. Rememora i actualitza un passat pròsper de la història de Catalunya amb un llenguatge particular i uns materials aliens a la pràctica artística tradicional.

Amb unes dimensions de dos metres i mig d'alçada per sis de llarg, l'obra presideix les reunions del Consell Executiu de la Generalitat de Catalunya, l'òrgan de govern de la primera institució catalana.

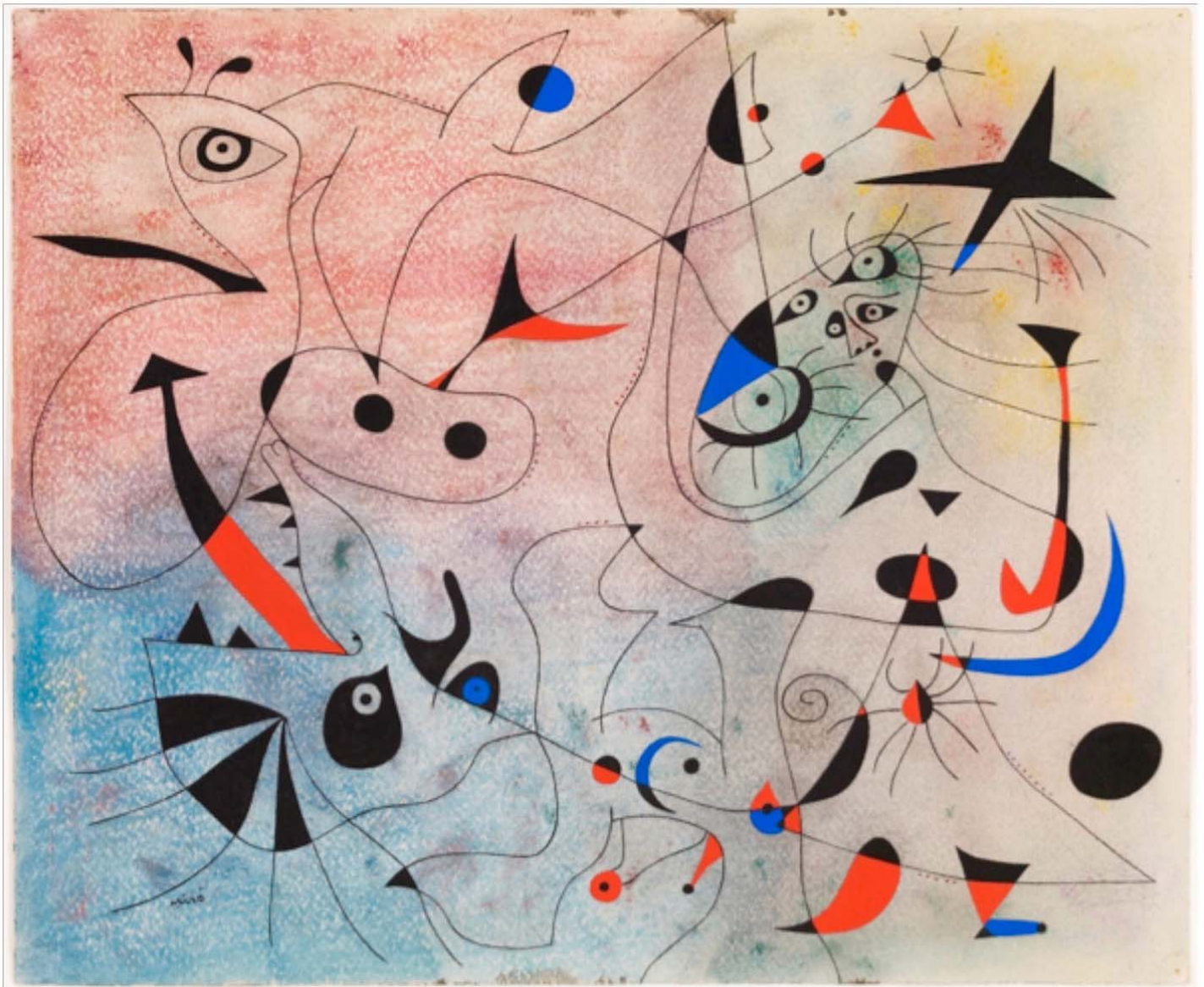

**LES QUATRE CRÒNIQUES
ES TROBA AL
PALAU DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA**

8. L'ESTEL MATINAL, DE JOAN MIRÓ (1940)

Al setembre del 1939 esclata la Segona Guerra Mundial i Joan Miró es trasllada a Varengeville-sur-Mer, a Normandia. Miró sent el desig d'evadir-se de la realitat que l'envolta. La vida retirada afavoreix aquest procés d'introspecció, en el qual tenen un paper essencial el cel i la nit amb els seus astres.

Les Constel·lacions, una sèrie formada per vint-i-tres aigüades damunt paper, semblen voler representar tot l'ordre del cosmos, amb figures ingràvides que fan referència a la terra i que comparteixen l'existència amb una multiplicitat de signes celests.

**L'ESTEL MATINAL
ES TROBA A LA
FUNDACIÓ JOAN MIRÓ**

9. LA CATEDRAL DELS POBRES, DE JOAQUIM MIR (1898)

Aquesta obra, que data de l'època de joventut de Mir, quan formava part del grup la Colla del Safrà (per les tonalitats groguenques amb què pintaven els suburbis de Barcelona), va ser exposada primer a l'Exposició de Belles Arts de 1898 i després al cèlebre local dels Quatre Gats. Mir va pintar la tela al mateix temple de la Sagrada Família i va compondre l'escena en dues parts ben diferenciades: l'arquitectura al fons i la figura humana en primer terme, aconseguint així una fusió perfecta d'ambdues instàncies.

A l'interès que té la pintura pels seus indiscutibles valors plàstics se li suma el valor iconogràfic de representar un dels edificis més emblemàtics de l'arquitectura catalana moderna poc després que es comencés a edificar.

**LA CATEDRAL DELS POBRES
ES TROBA AL
MUSEU NACIONAL D'ART DE CATALUNYA**

10. RETAULE DEL CONESTABLE, DE JAUME HUGUET (1464)

L'obra està a la Capella de Santa Àgata del Palau Reial Major de Barcelona, que actualment forma part del Museu d'Història de Barcelona. 550 anys més tard de la seva creació es conserva al mateix emplaçament per al qual va ser realitzada. S'anomena "del Conestable" perquè fou un encàrrec del Conestable Pere de Portugal poc després d'haver estat proclamat rei (Pere IV de Catalunya) pel Consell del Principat, en el marc de la guerra civil catalana de 1462-72. També se l'anomena "Retaule de l'Epifania". Destaca l'alta qualitat pictòrica de la taula central que representa l'adoració dels reis, suficient per acreditar l'excel·lència de Jaume Huguet, el pintor més important i productiu entre els actius a Barcelona a la segona meitat del segle XV.

El conjunt es considera una peça cabdal de la pintura gòtica catalana i presenta algun dels trets més característics de la pintura del segle XV.

Amador Alvarez

**RETAULE DEL CONESTABLE
ES TROBA AL
MUSEU D'HISTÒRIA DE BARCELONA**

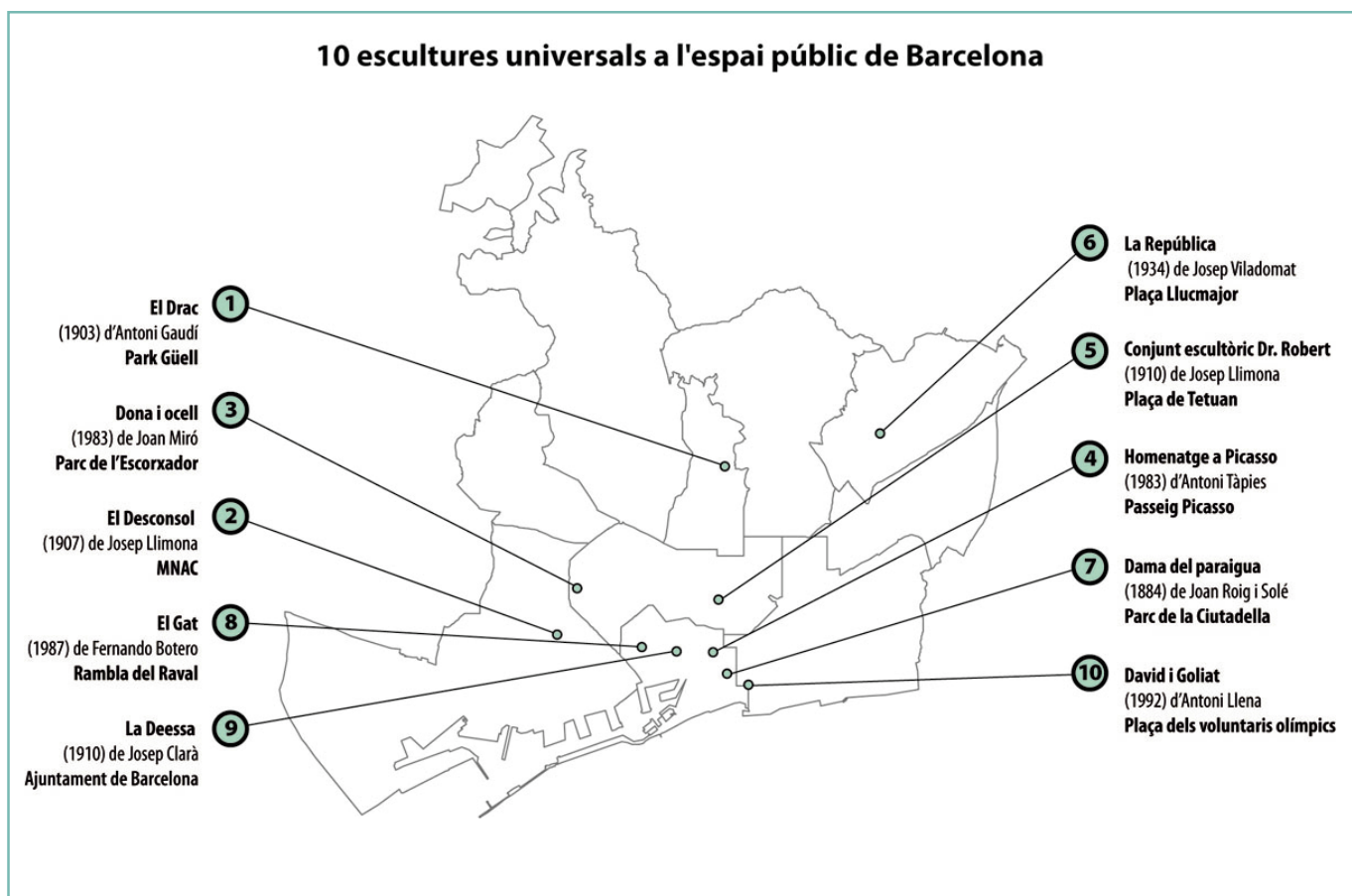
10 escultures universals a l'espai públic de Barcelona

OBRES DE GAUDÍ, LLIMONA, MIRÓ, TÀPIES, VILADOMAT, ROIG, BOTERO, CLARÀ I LLENA ELEGIDES "ESCULTURES UNIVERSALS A BARCELONA"

Un total de 7.263 ciutadans van votar per elegir "10 escultures universals a l'espai públic de Barcelona", una iniciativa de l'organització Capital de la Cultura Catalana amb motiu de la capitalitat cultural Barcelona 2014, desenvolupada amb l'objectiu de col·laborar en la promoció del ric patrimoni escultòric que la ciutat de Barcelona té en els seus espais públics.

Les obres elegides, d'entre cinquanta candidatures que hi aspiraven, van ser les següents:

1. **El Drac (1903)** d'Antoni Gaudí
2. **El Desconsol (1907)** de Josep Llimona
3. **Dona i ocell (1983)** de Joan Miró
4. **Homenatge a Picasso (1983)** d'Antoni Tàpies
5. **Conjunt escultòric del Dr. Robert (1910)** de Josep Llimona
6. **La República (1934)** de Josep Viladomat
7. **Dama del paraigua (1884)** de Joan Roig i Solé
8. **El Gat (1987)** de Fernando Botero
9. **La Deessa (1910)** de Josep Clarà
10. **David i Goliat (1992)** d'Antoni Llena

Espais de la ciutat de Barcelona on es troben les obres elegides

1· EL DRAC (1903) D'ANTONI GAUDÍ

El Park Güell és un gran jardí amb elements arquitectònics situat a la part alta de Barcelona, al vessant del turó del Carmel que mira al mar, no gaire lluny del Tibidabo. Va ser dissenyat per l'arquitecte Antoni Gaudí, màxim exponent del modernisme català, construït entre els anys 1900 i 1914 i inaugurat com a parc públic el 1926. Té una extensió de 17,18 hectàrees, la qual cosa fa que sigui una de les obres arquitectòniques més grans del sud d'Europa. El 1984 la UNESCO va declarar el Park Güell Patrimoni de la Humanitat.

A partir de l'esplanada d'accés al recinte s'eleva la doble escalinata flanquejada per dos murs amb merlets que formen unes terrasses sota les quals s'obren dues grutes. La situada a la dreta servia com a aixopluc o espai d'espera i està suportada per una magnífica columna central en forma cònica. L'escala està organitzada en tres trams, pels quals discorre l'aigua d'una font que s'alimentava de la cisterna ubicada sota la Sala Hipòstila. En el primer replà hi ha unes formes capricioses, a manera de grotescos, a mitja escala hi ha l'escut de Catalunya i més amunt hi ha el drac —o salamandra— amb recobriment de trenca-dís, que s'ha convertit en la imatge més popular del parc. En el darrer tram de l'escalinata, arrecerat sota la Sala Hipòstila, hi ha un banc en forma d'odèon.

Fotografia: Canaan

**EL DRAC
ES TROBA AL
PARK GÜELL**

2· EL DESCONSOL (1907) DE JOSEP LLIMONA

Considerat el millor escultor del modernisme català, Josep Llimona va fundar amb el seu germà Joan el Cercle Artístic de Sant Lluc. Aquest grup s'oposava a les idees renovadores dels primers modernistes, amb normes tan estrictes com la prohibició del nu. Quan, finalment, els membres del Cercle van modificar aquesta norma, es va produir una eclosió de l'escultura modernista, de la qual «Desconsol» ha esdevingut peça paradigmàtica. La perfecta factura de l'anatomia del cos femení i, molt especialment, la seva actitud melangiosa i casta contribueixen a potenciar la seva adscripció al simbolisme.

Actualment «Desconsol» està conservada al Museu Nacional d'Art de Catalunya. La primera versió, de guix, és del 1903. Va entrar a formar part de la col·lecció permanent del museu com una donació de Domènec Sanllehy, aleshores alcalde de Barcelona, el 1909.

El 1907 Llimona va presentar l'escultura a l'Exposició Internacional de Belles Arts de Barcelona, cosa que li va valer el Premi d'Honor. L'obra fou adquirida pel Museu municipal de Barcelona i posteriorment s'incorporà al fons del Museu Nacional d'Art de Catalunya.

El 1917 Josep Llimona n'esculpí una rèplica, en marbre i d'una mida més gran, per a l'estany ovalat del jardí que Jean Claude Nicolas Forestier havia projectat l'any anterior al Parc de la Ciutadella, urbanitzant l'antiga plaça d'Armes. Malmesa per la contaminació, l'escultura fou substituïda el 1984 per una còpia i l'obra de 1917 es guarda a l'interior del Parlament de Catalunya.

Fotografia: Pol Fernández

**EL DESCONSOL
ES TROBA AL
PARC DE LA CIUTADELLA I L'ORIGINAL AL
MUSEU NACIONAL D'ART DE CATALUYA**

3· DONA I OCELL (1983) DE JOAN MIRÓ

Dona i ocell es va realitzar en un període en què la ciutat de Barcelona va experimentar diversos projectes de renovació urbanística, on es va convidar artistes i arquitectes de renom a participar per refrescar la imatge urbana de la ciutat.

Dona i ocell és una escultura de Joan Miró que s'aixeca 22 metres sobre l'estany artificial del parc de Joan Miró, a Barcelona. Construïda entre 1981 i 1982, l'obra és de pedra artificial, revestida parcialment amb ceràmica pintada de vermell, groc, verd i blau tractada com a trencadís, feta pel ceramista Joan Gardy Artigas. L'escultura fou la darrera obra pública de Joan Miró. L'obra té a veure, formalment, amb d'altres de motiu femení. És una forma vertical i complexa: a la part de baix, hi ha una part arrodonida de caràcter orgànic com un element natural que puja. Com si es tractés d'una ceba o una tija que a dalt acaba amb una mena de brot, poncella o cap de bolet.

Tanmateix, dalt de tot, hi ha una cosa molt diferent: com un rodet desigual i inclinat, buit, tot de trencadís blanc per dins, lluent quan rep la llum, coronat amb una mena de mitja lluna groga, de banyes ben definides. El color s'usa de forma variada, amb efectes fets mitjançant el trencadís. S'ha indicat un presumpte significat establint diverses relacions entre l'escultura i diferents òrgans, criatures i elements de la natura.

Fotografia: Slastic

**DONA I OCELL
ES TROBA AL
PARC JOAN MIRÓ**

4· HOMENATGE A PICASSO (1983) D'ANTONI TÀPIES

L'any 1981 Antoni Tàpies va rebre l'encàrrec de l'Ajuntament de Barcelona de realitzar un monument dedicat a Picasso. L'artista va idear un assemblatge de mobles d'estil modernista –un moble que és sofà, mirall i armari alhora, que evoca l'època en què Picasso va viure a Barcelona– travessats per unes bigues de ferro pintades de blanc –que suggereixen la Barcelona industrial d'aleshores.

El conformisme d'una societat benestant i la revolta d'una altra que canvia, es confrontaven per al·ludir de forma simbòlica a l'inconformisme de Picasso. Unes cadires apilades, lligades amb cordes, unes mantes blanques desplegadas que contenen algunes frases de Picasso a la part de baix –especialment la que diu “un quadre no és per decorar un saló, sinó que és una arma d'atac i de defensa contra l'enemic”, una declaració de principis que Tàpies fa seva amb aquest monument i també amb la seva obra– completen el conjunt.

Un cub de vidre de 4 metres per cada costat cobreix l'escultura per protegir-la del deteriorament a què la podria sotmetre la climatologia, i sembla que suri dins d'un estany quadrat d'11 metres per costat que li fa de base. Per les cares verticals del cub hi corre l'aigua que surt de la coberta.

Fotografia: Enfo

**HOMENATGE A PICASSO
ES TROBA AL
PASSEIG PICASSO**

5· CONJUNT ESCULTÒRIC DEL DR. ROBERT (1910) DE JOSEP LLIMONA

El monument té forma lleugerament piramidal i s'emplaça sobre un basament de blocs de pedra de formes organicistes. A la base, que funciona també com a font, figura el nom de l'homenatjat i les seves dates de naixement i defunció (1842-1902). El conjunt escultòric frontal està realitzat en bronze i presenta una sèrie de figures de tots els estaments socials, com camperols i obrers, polítics, intel·lectuals i clerges — una de les figures portant la senyera catalana—, a més d'al·legories de la música i la poesia, així com referències a la medicina.

Per damunt hi figura el bust del doctor Robert, realitzat en pedra, juntament amb una al·legoria de la Glòria que li dona un petó. A la part posterior hi figura altre grup realitzat en gres, que representa una visita mèdica, amb diverses figures al voltant d'una central de dona, amb aspecte maternal, que representa la Medicina.

Fotografia: Pol Fernández

**CONJUNT ESCULTÒRIC DEL DR. ROBERT
ES TROBA A
LA PLAÇA TETUAN**

6· LA REPÚBLICA-HOMENATGE A PI I MARGALL (1934) DE JOSEP VILADOMAT

És un monument escultòric situat a la Plaça Llucmajor, al districte de Nou Barris. Es troba en una rotonda per la que circula el trànsit, pel que no és directament accessible al públic. El conjunt està dedicat a la Primera República Espanyola, així com al que va ser un dels seus presidents, Francesc Pi i Margall.

El monument consta d'un pedestal d'acer patinable sobre el que se situa la figura de La República, una estàtua de 4,5 metres d'alçada confeccionada en bronze, elaborada per l'escultor Josep Viladomat el 1934; a més d'un medalló de marbre en relleu amb l'efígie de Pi i Margall, obra de Joan Pie.

La idea d'un monument dedicat a Pi i Margall va sorgir el 1915, i es va decidir la seva ubicació a l'anomenada Plaça del Cinc d'Oros a la confluència de l'Avinguda Diagonal amb el Passeig de Gràcia. Es deia així perquè la seva part central, de forma rodona amb un obelisc i rodejada de quatre fanals igualment de planta rodona, semblava aquesta carta de naip. El 19 de setembre de 1915 es va col·locar la primera pedra, en un acte presidit per l'alcalde de Barcelona, Joan Pich i Pon, però al produir-se uns altercats entre republicans i catalanistes el projecte quedà postergat. El 1917 es va reprendre el projecte i s'encarrega la confecció de l'obra a Miquel Blay, que va esbossar un gran conjunt escultòric amb un bust del president republicà, tot i que novament el projecte quedà en suspens amb l'arribada de la dictadura de Primo de Rivera.

Després de moltes vicissituds, el monument es va inaugurar en el seu emplaçament actual el 14 de juliol de 1990.

Fotografia: Pol Fernández

**LA REPÚBLICA
ES TROBA A LA
PLAÇA LLUCMAJOR**

7· DAMA DEL PARAIGUA (1884) DE JOAN ROIG I SOLÉ

L'escultura, realitzada amb marbre blanc i pedra, representa la figura d'una dama, abillada amb un vestit d'època, que es troba dempeus amb un paraigua a la mà esquerra, mentre que aboca la dreta en actitud de comprovar si encara plou. Es tracta per tant d'un instant congelat al temps, el que atorga cert dinamisme a la figura, allunyat dels rigurosos cànons de les representacions oficials de l'època.

Fotografia: Ferran Pestaña

**"LA DAMA DEL PARAIGUA"
ES TROBA AL
PARC DE LA CIUTADELLA**

8· EL GAT (1987) DE FERNANDO BOTERO

L'escultura de Botero representa un element de la nostra quotidianitat però amb unes proporcions desmesurades. "El Gat" va ser adquirit per l'Ajuntament de Barcelona el 1987.

Des d'aleshores i fins l'any 2003 l'escultura transitava pels carrers de la ciutat a la recerca d'una ubicació definitiva. Primer la va trobar al Parc de la Ciutadella. Després se'l van endur al costat de l'Estadi Olímpic i uns anys més tard va ser col·locat en una petita plaça darrera les Drassanes de Barcelona. Finalment, l'any 2003 es va decidir posar-lo definitivament a la Rambla del Raval.

Fotografia: Valugi

**EL GAT
ES TROBA A LA
RAMBLA DEL RAVAL**

9· LA DEESSA (1910) DE JOSEP CLARÀ

"La deessa" o "L'enigma" és una escultura en marbre blanc de l'escultor Josep Clarà i Ayats, que es troba al vestíbul de la Casa de la Ciutat de Barcelona i una còpia a la plaça de Catalunya de la mateixa ciutat. Una altra còpia s'exposa al Museu Nacional d'Art de Catalunya.

Realitzada durant l'estada a París de l'escultor, l'any 1909, sent un esbós, amb el nom d'EnigmaQ, va aconseguir per a Josep Clarà el títol de Soci d'honor de la National de Beaux Arts de França.

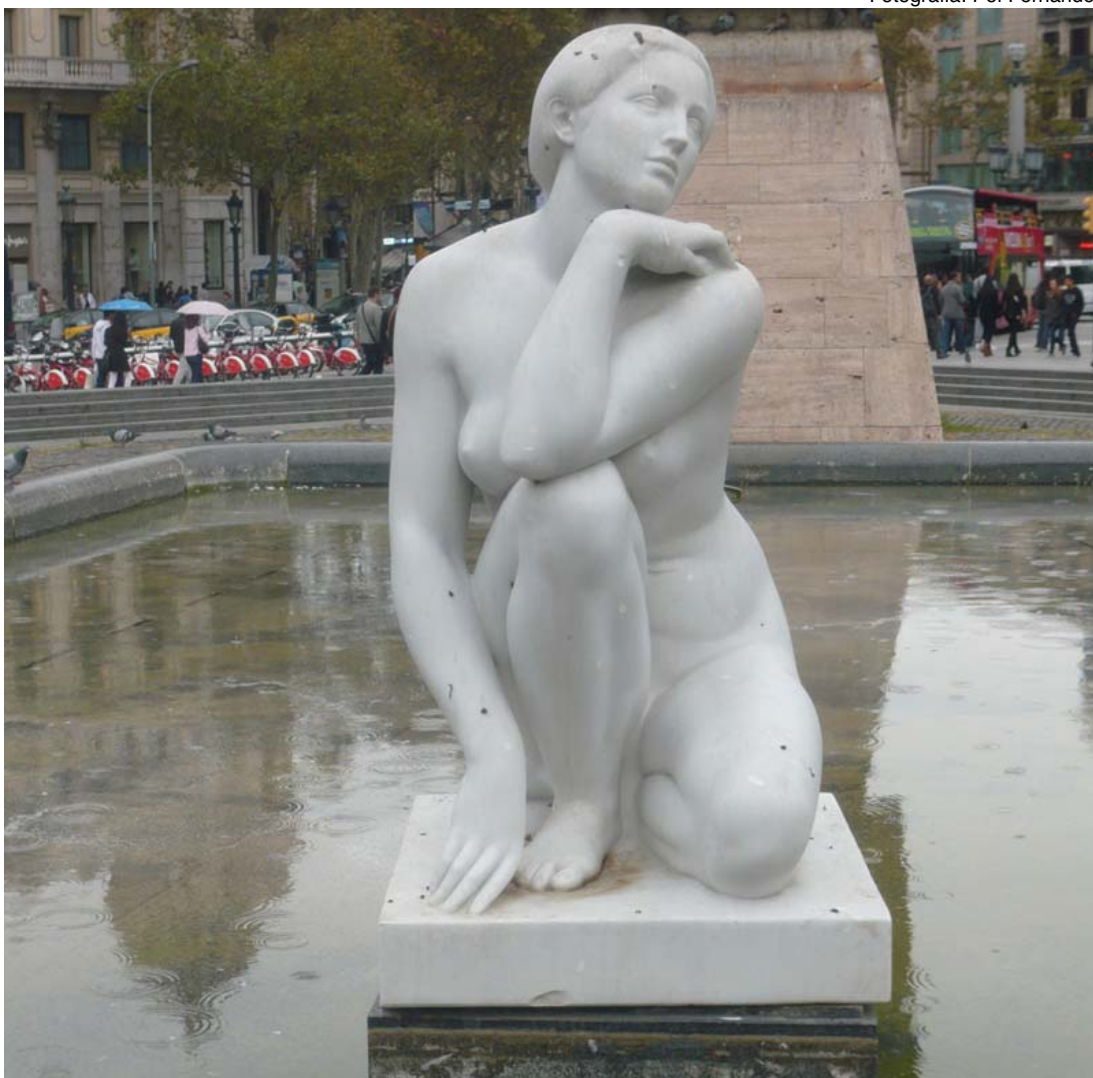
L'any 1910 participa en l'Exposició Nacional de Madrid amb l'escultura portant el nou nom de La deessa i és premiat amb la primera medalla d'escultura. L'any següent, el 10 d'abril de 1911, aconsegueix la medalla d'or a l'Exposició Internacional d'Amsterdam amb la presentació de La deessa.

Juntament amb altres escultors, l'any 1927 rep la invitació de l'Ajuntament de Barcelona per al projecte d'escultures a la nova urbanització de la plaça Catalunya. Rep l'encàrrec de dues estàtues: la Joventut i La deessa, la qual a causa de la seva nuesa i per les pressions moralistes del moment, és retirada, però la nit anterior a la inauguració de l'Exposició Internacional de 1929 va ser novament col·locada, aconseguint un gran èxit entre el públic.

L'any 1931 realitza una nova versió de l'escultura, que és adquirida pel Museu dels Agustiniens de Tolosa.

Per evitar la seva deterioració en estar exposada a l'aire lliure, l'any 1982 es trasllada l'escultura de la plaça Catalunya al vestíbul de la Casa de la Ciutat de Barcelona i es col·loca en lloc seu una còpia de l'original realitzada per l'escultor Ricard Sala.

Fotografia: Pol Fernández

**LA DEESSA
ES TROBA A
L'AJUNTAMENT DE BARCELONA I UNA RÈPLICA A LA PLAÇA CATALUNYA**

10· DAVID I GOLIAT (1992) D'ANTONI LLENA

D'estil contemporani, és una escultura d'acer inaugurada l'any 1992. Està format per una gran careta sostinguda per tres fines potes retorçades. Segons s'ha interpretat, simbolitza el contrast entre el desaparegut barri del Somorrostro, que ocupava aquesta zona, molt degradada, i l'actual Vila Olímpica, convertida en barri residencial d'alt nivell.

El Somorrostro fou un barri de barraques de Barcelona situat als actuals districtes de Sant Martí i de Ciutat Vella durant el segle XX. Les barraques es trobaven a la platja entre l'hospital d'infecciosos, actual Hospital del Mar, i la desapareguda fàbrica de gas Lebon del Poblenou. El barri es va estendre fins a la riera del Bogatell. Desaparegué l'any 1966.

La instal·lació de David y Goliat va tenir importants dificultats tècniques per tal de resoldre els problemes que li podia causar el vent, com a conseqüència del seu efecte vela.

Fotografia: Pol Fernández

Fotografia: Pol Fernández

**DAVID I GOLIAT
ES TROBA A LA
PLAÇA DELS VOLUNTARIS OLÍMPICS**

CANDIDATURES

Les 50 candidatures a "Escultura universal a l'espai Públic de Barcelona" van ser les següents:

A Francesc Macià (1991) de Josep Maria Subirats
A Frederic Soler (1906) d'Agustí Querol
A Jacint Verdaguer (1924) de Joan Borrell i Nicolau
A Josep Anselm Clavé (1888) de Manuel Fuxà
A Mossèn Pere Relats (1979) de Josep Ricard
A Narcís Monturiol (1963) de Josep Maria Subirats
A Pau Casals (1976) d'Apel·les Fenosa
A Rafael Casanova (1888) de Rossend Nobas
Al Doctor Trueta (1978) de Josep Ricard
Arbres bessons (2001) d'Arata Isozaki
Barcino (1994) de Joan Brossa
Canvi (1990) de Aiko Miyawaki
Columnes de terme (1988) de Xavier Corberó
El llarg viatge (1992) de Francesc Torres
Conjunt escultòric Dr. Robert (1910) de Josep Llimona
Conjunt escultòric Font de Ceres (1825) de Celdoni Guixà
Conjunt escultòric Font de la Diana (1913) de Venanci Vallmitjana
Cristòfol Colom (1888) de Rafael Atché
Dama del paraigua (1884) de Joan Roig
David i Goliat (1992) d'Antoni Llena
Dell'Arte (1990) de Jaume Plensa
Dona i ocell (1983) de Joan Miró
El Desconsol (1907) de Josep Llimona
El Drac (1903) d'Antoni Gaudí
El Forjador (1914) de Josep Llimona
El Gat (1987) de Fernando Botero
El Mur (1984) de Richard Serra
El nen de la rutlla (1961) de Joaquim Ros
Elogi de l'aigua (1987) d'Eduardo Chillida
Els genets i els aurigues (1928) de Pau Gargallo
Flama (1999) de Ricard Vaccaro
Forma 212 (1957) de Josep Maria Subirats
Homenatge a Picasso (1983) d'Antoni Tàpies
Homenatge als castellers (2012) d'Antoni Llena
L'Empordà. Oda nova a Barcelona (1961) d'Ernest Maragall Noble
L'Estel ferit (1992) de Rebecca Horn
La Deessa (1910) de Josep Clarà
La Jirafa coqueta (1972) de Josep Granyer
La Porta de Sarrià (1992) d'Emili Armengol
La República (1934) de Josep Viladomat
La Sardana (1966) de Josep Cañas
Miraestels (2006) de Robert Llimós
Mistos (1987) de Claes Oldenburg i Coosje van Bruggen
Mitjó (2010) d'Antoni Tàpies
Núvol i Cadira (1990) d'Antoni Tàpies
Peix (1992) de Frank Gehry
Poema visual transitable en tres parts (1984) de Joan Brossa
Sagrat Cor del Tibidabo (1935/1961) de Frederic Marés / Josep Miret
Sant Jordi a cavall (1925) de Josep Llimona
Una habitació on sempre plou (1992) de Juan Muñoz

10 escultures universals a l'espai públic de Barcelona

A Francesc Macià (1991) de Josep Ma Subirats. Plaça Catalunya (Foto: Canaan)

La Porta de Sarrià (1992) d'Emili Armengol
Via Augusta (Foto: Pere López)

A Pau Casals (1976) d'Apel·les Fenosa.
Avinguda Pau Casals (Foto: Canaan)

Sant Jordi a cavall (1925) de Josep Llimona. Plaça de Sant Jordi (Foto: Enfo)

L'Empordà. Oda nova a Barcelona (1961)
d'Ernest Maragall Noble
Jardinets de Gràcia (Foto: Mutari)

L'Estel ferit (1992) de Rebecca Horn. Passeig Marítim
(Foto: Canaan)

A Narcís Monturiol (1963) de Josep M. Subirats. Avinguda Diagonal
(Foto: Mutari)

La Sardana (1966) de Josep Cañas. Plaça de la Sardana. Muntanya de Montjuïc (Foto: Jordiferrer)

El nen de la rutlla (1961) de Joaquim Ros i Bofarull. Parc del Guinardó (Foto: Jordiferrer)

Elogi de l'aigua (1987) d'Eduardo Chillida. Parc de la Creueta del Coll (Foto: Andy Dingley)

10 escultures universals a l'espai públic de Barcelona

A Rafael Casanova (1888) de Rossend Nobas. Ronda Sant Pere
(Foto: Enfo)

Arbres bessons (2001) d'Arata Isozaki.
Davant l'antiga fàbrica Casaramona
(Foto: Pere López)

Barcino (1994) de Joan Brossa. Plaça Nova,
davant del Palau Episcopal
(Foto: Xavier Caballé)

Cristòfol Colom (1888) de Rafael Atché
Plaça Portal de la Pau (Foto: Laslovarga)

Mistos (1987) de Claes Oldenburg i
Coosje van Bruggen. Avinguda Cardenal
Vidal i Barraquer (Foto: Canaan)

A Frederic Soler (1906) d'Agustí
Querol. Plaça del Teatre
(Foto: Canaan)

Flama (1999) de Ricard Vaccaro.
Carrer Cartellà/Costa i Cuixart
(Foto: Enfo)

Sagrat Cor del Tibidabo (1935/1961) de Frederic
Marés / Josep Miret. Temple Expiatori del Sagrat
Cor del Tibidabo. Foto: DagafeSQV

Al Doctor Trueta (1978) de Josep Ricard.
Rambla del Poblenou (Foto: CCC)

La Jirafa coqueta (1972) de Josep Granyer i Giralt
Rambla de Catalunya (Foto: Pere López)

A Jacint Verdaguer (1924) de Joan Borrell i Nicolau. Avinguda Diagonal (Foto: C.Gidlöf)

A Josep Anselm Clavé (1888) de Manuel Fuxà. Passeig de Sant Joan. (Foto: Canaan)

Homenatge als castellers (2012) d'Antoni Llena. Plaça Sant Miquel (Foto: Jordiferrer)

El Forjador (1914) de Josep Llimona. Plaça de Catalunya amb rèpliques a la Plaça de l'Univers i l'Escola de Treball (Foto: Yearofthedragon)

A Mossèn Pere Relats (1979) de Josep Ricard. Rambla del Poblenou (Foto: CCC)

Mitjó (2010) d'Antoni Tàpies. Edifici Fundació Tàpies. (Foto: Canaan)

Conjunt escultòric Font de la Diana (1913) de Venanci Vallmitjana. Gran Via de les Corts Catalanes (Foto: Canaan)

Forma 212 (1957) de Josep Maria Subirats. Llars Mundet (Foto: Canaan)

Canvi (1990) de Aiko Miyawaki. Davant Estadi Olímpic Lluís Companys (Foto: Enfo)

Els genets i els aurigues (1928) de Pau Gargallo. Estadi Olímpic Lluís Companys (Foto: J. Meneses)

El Mur (1984) de Richard Serra. Plaça de la Palmera
(Foto: J. Sánchez)

Dell'Arte (1990) de Jaume Plensa. Fundació Vila Casas
(Foto: Amadlvarez)

Columnes de terme (1988) de Xavier Corberó. Carrer Balmes (Foto: Mutari)

El llarg viatge (1992) de Francesc Torres Montsó.
Rambla de Prim (Foto: Mutari)

Núvol i Cadira (1990) d'Antoni Tàpies. Edifici Fundació Tàpies (Foto: Yearofthedragon)

Poema visual transitable en tres parts (1984) de Joan Brossa. Velòdrom d'Horta
(Foto: JB)

Miraestels (2006) de Robert Llimós.
Rambla de Mar (Foto: Canaan)

Una habitació on sempre plou (1992) de Juan Muñoz. Plaça del Mar (Foto: Enfo)

Conjunt escultòric Font de Ceres (1825) de Celdoni Guixà.
Plaça de Sant Jordi a la muntanya de Montjuïc
(Foto: Canaan)

Peix (1992) de Frank Gehry. Passeig Marítim (Foto: Canaan)

7 persones sàvies de Catalunya

POMPEU FABRA, PAU CASALS, RAMON LLULL, ANTONI GAUDÍ, NARCÍS MONTURIOL, TECLA SALA I ENRIC PRAT DE LA RIBA ELEGIDES PERSONES SÀVIES DE CATALUNYA

Pompeu Fabra (àmbit de llengua i literatura); Pau Casals (música i arts escèniques); Ramon Llull (humanitats); Antoni Gaudí (arts plàstiques); Narcís Monturiol (ciències i tecnologia); Tecla Sala (economia) i Enric Prat de la Riba (política) van ser elegits com a savis de Catalunya d'acord amb la votació popular celebrada l'any 2008, en la qual hi van participar 21.137 persones. Un total de 175 candidats optaven a convertir-se en alguna de les 7 persones sàvies de Catalunya, els noms i la biografia de tots els quals es poden consultar a la nostra pàgina web.

La campanya es va desenvolupar amb la voluntat de promoure i divulgar les personalitats catalanes que pel seu coneixement i saviesa han influït més en la història de Catalunya. Qualsevol dels 175 candidats que van optar a convertir-se en persona sàvia de Catalunya podia haver sortit elegit perquè totes elles i tots ells són persones que donen prestigi i rellevància internacional a la nostra nació mil·lenària.

L'elecció de 7 persones sàvies de Catalunya ha pres com a exemple la dels 7 savis de Grècia, denominació donada per la tradició grega a set personatges de l'antiga Grècia (620 – 550 aC), famosos per la seva saviesa, constructors d'un ordre social que fa que la societat avanci pel seny i la intel·ligència.

El 7 savis de Grècia són personatges que representen un tipus de ciutadà que esdevé portaveu de l'esperit grec. Són figures que marquen el progrés en la civilització antiga. Entre altres, hi trobem filòsofs, estadistes, legisladors, poetes, jutges, estrategues, etc. Persones que posen la saviesa al servei de la societat.

La saviesa és un atribut de l'ésser humà, que li permet prendre decisions justes i equilibrades, i posar el coneixement en acció. La praxis de la saviesa enriqueix la societat i la fa avançar.

Els finalistes de cadascun dels 7 àmbits d'elecció han estat els següents:

Llengua i literatura:

Joan Coromines
Salvador Espriu
Pompeu Fabra
Mercè Rodoreda
Jacint Verdaguer

Humanitats:

Miquel Batllori
Francesc Eiximenis
Carme Karr
Ramon Llull
Abat Oliba

Ciències i tecnologia:

Ignasi Barraquer
Ildefons Cerdà
Narcís Monturiol
Joan Oró
Josep Trueta

Política:

Valentí Almirall
Jaume I, el Conqueridor
Francesc Macià
Enric Prat de la Riba
Antoni Rovira i Virgili

Música i arts escèniques:

Joan Brossa
Pau Casals
Josep Anselm Clavé
Pep Ventura
Margarida Xirgu

Arts plàstiques:

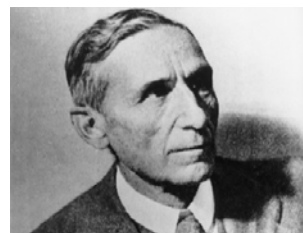
Salvador Dalí
Antoni Gaudí
Joan Miró
Josep Puig i Cadafalch
Josep Lluís Sert i López

Economia:

Lluís Carulla
Pere Duran Farell
Ernest Lluch
Francesc Moragas
Tecla Sala

Pompeu Fabra i Poch

Barcelona, 1868 - Prada de Conflent, 1948. Lingüista i gramàtic. Es va formar durant l'època del Modernisme literari i a l'entorn de L'Avenç, tot i que també va rebre el suport dels Noucentistes, que li ajudarien a l'acceptació social de les seves propostes. Sota aquest segell de L'Avenç va publicar les seves primeres contribucions a la Llengua Catalana, com ara el "Tractat d'ortografia catalana" (1904) o la primera edició de la "Gramàtica de la Llengua Catalana" (1912). Les edicions successives d'aquests llibres i d'altres com les "Normes ortogràfiques" (1a. Ed.: 1913), marcaran les regles del català modern. Però Fabra es convertirà també en un referent per als escriptors catalans, sobretot amb els articles que s'aplegaren a "El català literari" (1932). Després de la guerra civil i d'un periple que el porta a París i a Montpeller, s'estableix a Prada de Conflent, on durà a terme els treballs per al llibre que ocuparà la darrera època de la seva vida, la "Gramàtica catalana" (1956), en una edició que va veure la llum gràcies a la cura del seu deixeble Joan Coromines.

Pau Casals i Defilló

El Vendrell, 1876 - Sant Juan de Puerto Rico, 1973. Pau Casals ha estat un dels millors violoncel·listes del segle XX, reconegut internacionalment com un dels millors intèrprets i directors d'orquestra del seu temps. Va mostrar ja des de la infantesa una gran sensibilitat per la música. Amb només vint-i-tres anys va iniciar la trajectòria professional i va actuar com a intèrpret en els millors auditoris del món. Com a intèrpret, va aportar canvis innovadors en l'execució del violoncel, i va introduir-hi noves possibilitats tècniques i expressives. Com a director, buscava igualment la profunditat expressiva, l'essència musical que ell assolía amb el violoncel. Pau Casals també va exercir com a professor i compositor, amb obres com l'oratori El Pessebre, que es va convertir en un veritable cant a la pau. El desenllaç de la Guerra Civil Espanyola el va obligar a marxar a l'exili i a residir, primer, a Prada de Conflent (Catalunya Nord) i, després, a San Juan de Puerto Rico. A més de la seva extraordinària carrera com a músic, Pau Casals va mantenir sempre una dedicació incansable a la defensa de la pau i de la llibertat. Els nombrosos concerts benèfics, la implicació en accions humanitàries i les diverses intervencions a les Nacions Unides el van caracteritzar com un home de pau.

Ramon Llull

Ciutat de Mallorca, 1232/1233 - 1315/1316. Fou un rellevant escriptor, filòsof, poeta i teòleg. Considerat el primer gran escriptor en català amb trets balears, encara que més bé els seus escrits són en llengua neollatina molt pròxima a les característiques del mateix i a la normalització lingüística que inspirà per a la Cancelleria Reial, així com el creador del primer català literari arcaic. També va escriure en àrab, occità, i llatí. Llull donà molta importància al llenguatge i a l'ordre discursiu. Els noms reals i les definicions d'un subjecte allunyen l'enteniment de l'error. Els noms relatius permeten la identificació d'uns noms relatius amb els altres. En definitiva, els noms tenen un caràcter psicològic, s'enllacen amb l'enteniment i la voluntat. Busca un llenguatge universal que pugui esdevenir mètode, basat en un càlcul que permeti dirigir les disputes i arribar a assolir la veritat. A nivell teològic, considera que l'home pot utilitzar l'enteniment. La teologia és en realitat un doble procediment: el d'ajudar a l'home en la seva tendència natural vers Déu i el de possibilitar viure una experiència mística. No obstant, reconeix els principis i misteris de la Revelació com a postulats metodològics, sense els quals no es podria viure. Ramon Llull va escriure més de 400 obres de les quals se'n conserven 256 títols, i se li n'han atribuït bastants més al llarg dels anys. La idea que més va perseguir va ser la de la unió de la humanitat en una religió i uns interessos comuns, tal com va deixar escrit al "Llibre del gentil i els tres savis". D'entre les seves obres es podrien destacar moltes: "Fèlix o Llibre de meravelles (1288-1289)", "l'Art breu" (1308) o els poemes, com ara "Desconhort" (1295) i el "Cant de Ramon" (1300), els únics que es conserven.

Antoni Gaudí i Cornet

Reus o Riudoms, 1852 - Barcelona, 1926. Arquitecte. Reconegut internacionalment com un dels genis més rellevants de l'arquitectura. La seva contribució a l'arquitectura és única i està considerat com un dels màxims exponents del modernisme. Gaudí va ser un atent observador de la natura, de la qual l'atreïen les formes, els colors i la geometria. El 1868 decidí estudiar arquitectura a Barcelona, en una escola dominada pels corrents neoclàssics i romàntics. Així, la seva primera producció arquitectònica oscil·là entre una interpretació dels cànons històrics amb influència oriental i la recuperació d'elements medievals. Essent

molt jove li van arribar les primeres comandes procedents del món eclesiàstic i de la burgesia, que sempre serien els seus principals clients. Entre aquests cal destacar l'Associació de Devots de Sant Josep, que li encarregà el temple expiatori de la Sagrada Família, i l'industrial Eusebi Güell, el millor client, cabdal protector, que li confià la construcció d'un palau, l'església per a una colònia industrial, uns pavellons per a la seva residència d'estiueig i una ciutat-jardí. Després de morir ell, la seva obra va entrar en un període d'os-tracisme, fins que els corrents avantguardistes i el moviment internacional el van recuperar, presentant-lo com un exemple de modernització i renovació de l'arquitectura del segle XX.

Narcís Monturiol i Estarriol

Figueres, 1819 – Sant Martí de Provençals, 1885. Inventor i polític. Perseguit per les seves idees polítiques republicanes, hagué de fugir a Cadaqués, on conreà la pintura i on madurà el projecte de construcció d'una nau submarina. Per a dur-lo a terme fundà una societat amb amics empordanesos i publicà el 1858 l'opuscle "El Ictíneo o barco-pezu". L'any següent portà a la pràctica el seu projecte i l'assajà al port de Barcelona. Amb l'èxit parcial assolit a les proves, el govern d'Isabel II, forçat per l'entusiasme popular, hagué de prometre ajut, però, de fet, no el proporcionà i posà tota mena de traves administratives. Monturiol i els seus amics fundaren la societat La Navegación Submarina per explotar l'invent, però finalment féu fallida i el segon Ictíneo fou venut com a ferro vell (1868). Inventà també altres màquines i un procediment per a agilitzar la fabricació de paper engomat, que emprà quan fou director de la Fàbrica Nacional del Sello, de Madrid. Planejà d'altres invents, com un tramvia funicular i un velògraf. Alhora planejà els treballs per a dur a Barcelona les aigües del Ter. El 1883 projectà un sistema de conservació de carns que hagué d'abandonar per malaltia

Tecla Sala i Miralpeix

Roda de Ter, 1886 - 1973. Tecla Sala va adquirir el 1913 uns grans edificis industrials a l'Hospitalet de Llobregat, on va ubicar-hi la fàbrica de filatura de cotó aprofitant el salt d'aigua del Canal de la Infanta. A la mort del seu marit, el 1926, serà ella qui la dirigirà. L'any 1930 ja hi treballaven 1.200 persones. Dona de caràcter, amb moltes aptituds empresarials i conviccions religioses, es preocupava per les condicions de vida del seu personal. A la fàbrica hi havia infermeria, economat, servei de dutxes, escola amb biblioteca -on qui ho desitjava hi aprenia a llegir i escriure- i s'hi feien classes de brodats. Amb la Guerra Civil, Tecla Sala s'exilia a França. La fàbrica viu el procés general de col·lectivització obrera. Quan torna, reprèn el seu lideratge empresarial i social. El 1954, la ciutat la nomena filla adoptiva de l'Hospitalet del Llobregat, li atorga la medalla d'or del municipi i li dedica un carrer. El 1957 va fer donació del terreny del camp de futbol i de 500.000 pessetes per construir un col·legi, que avui duu el seu nom. A Roda de Ter va fer-se càrrec de la reconstrucció de l'església i de l'Escola-Llar Santa Tecla, on es preparava les noies per als treballs domèstics dotant-les de formació en administració econòmica i humana que els fos útil per a la seva vida en família. També va impulsar la creació del moviment escolta de Catalunya, amb mossèn Antoni Batlle.

Enric Prat de la Riba i Sarrà

Castellterçol, 1870-1917. Doctor en lleis, fou president del Centre Escolar Catalanista. Secretari de la Unió Catalanista, redactà La qüestió social i política i el Missatge a Jordi I, que motivà la suspensió de "La Renaixença", que l'havia publicat, i el processament de l'autor. Dirigí "La Veu de Catalunya". Fou premiat als Jocs Florals del 1898 pel seu Compendi d'història de Catalunya. Fou secretari de l'Ateneu Barcelonès, on pronuncià El fet de la nacionalitat catalana, important capítol de la seva obra política. Membre de la Lliga de Catalunya, se'n separà el 1899 i creà el Centre Nacional Català. El 1901 fundà la Lliga Regionalista i redactà, entre d'altres, la Declaració de principis de la Solidaritat Catalana. El 1906 aparegué la seva obra fonamental, "La nacionalitat catalana". Fou president de la Diputació de Barcelona. Presidí la Mancomunitat de Catalunya des del 1913 fins a la seva mort. Creà l'Institut d'Estudis Catalans i n'adoptà oficialment les normes ortogràfiques. Impulsà la creació de la Biblioteca de Catalunya.

Tresors del patrimoni cultural

BARCELONA

1. Temple Expiatori de la Sagrada Família
2. Església de Santa Maria del Mar
3. Palau de la Música Catalana
4. Casa Milà
5. Gran Teatre del Liceu
6. Casa Batlló
7. Torre Agbar

Gran Teatre del Liceu

Els premiats, promotors i representants de l'Ajuntament de Barcelona a l'interior de la nau central de la Sagrada Família, després de l'acte de lliurament dels diplomes acreditatius dels 7 tesoros de Barcelona

BADALONA

1. Sant Jeroni de la Murtra
2. Ciutat Romana de Baetulo
3. Patí de Vela
4. Destil·leria Anís del Mono
5. La Rambla
6. Conjunt històric de Dalt la Vila
7. Gegants Anastasi i Maria

Monestir de Sant Jeroni de la Murtra

Acte de lliurament dels diplomes acreditatius als representants dels 7 tresors del patrimoni cultural de Badalona, celebrat al Monestir de Sant Jeroni de la Murtra

CATALUNYA

1. Temple Expiatori de la Sagrada Família de Barcelona
2. Conjunt monumental del Turó de la Seu Vella de Lleida
3. Conjunt arqueològic de Tàrraco
4. Centre històric de Vic
5. Catedral de Girona
6. Monestir de Sant Miquel de Cuixà
7. Celler Cooperatiu de Gandesa

Temple Expiatori de la Sagrada Família de Barcelona

Conjunt monumental del Turó de la Seu Vella de Lleida

Conjunt arqueològic de Tàrraco

Centre històric de Vic

Catedral de Girona

Monestir de Sant Miquel de Cuixà

Celler Cooperatiu de Gandesa

REUS

1. Gegants de Reus
2. La Tronada
3. Les Tres Gràcies
4. Campanar de la Prioral
5. Ball solemne curt de l'Àliga a la Mare de Déu de Misericòrdia
6. Vermut de Reus
7. Plaça del Mercadal

Plaça del Mercadal

Cerimònia de lliurament dels diplomes acreditatius als representants dels elements elegits com a tresor del patrimoni cultural de Reus celebrada al Palau Bofarull el dia 13 de desembre de 2016

TORTOSA

1. Suda i les muralles i fortificacions de la ciutat
2. Festa del Renaixement
3. Catedral de Santa Maria
4. Riu Ebre i navegació fluvial
5. Reials col·legis
6. Banda municipal de música
7. Museu de Tortosa (antic escorxador) i les edificacions Modernistes

La Suda i les muralles i fortificacions de la ciutat

Cerimònia de lliurament dels diplomes acreditatius als representants dels elements elegits com a tresor del patrimoni cultural de Tortosa celebrada al Museu de Tortosa

EL VENDRELL

1. Nens del Vendrell
2. Ball de diables
3. Església parroquial de Sant Salvador, Campanar i Àngel de Tobies
4. Cercavila de foc
5. Jaciment ibèric Mas d'en Gual
6. Àliga del Vendrell
7. Llegat de Pau Casals

Nens del Vendrell

Acte de lliurament dels diplomes als representants del elements elegits com a tresor cultural del Vendrell, celebrat el dia 14 de gener de 2017

ELS 10 TRESORS DEL PATRIMONI CULTURAL IMMATERIAL DE CATALUNYA I ANDORRA

La Diada de Sant Jordi, la sardana, els castells, el Foc de Sant Joan i la Flama del Canigó, les representacions de la Passió de Jesucrist, els balls de diables, la Cantada d'Havaneres de Calella de Palafrugell, la Festa Major de Vilafranca del Penedès, la Festa de la Misteriosa Llum de Manresa i la Patum de Berga van ser elegides per votació ciutadana com 10 tresors del patrimoni cultural immaterial de Catalunya i el Principat Andorra.

Cent candidatures optaven a convertir-se en un dels deu tresors del patrimoni cultural immaterial català i andorrà. Durant tot el mes de maig de 2009 es van posar a votació ciutadana, en la qual van participar 37.418 persones, de 705 municipis catalans i parròquies andorranes diferents, que van emetre 229.489 vots. Cada persona participant podia votar una o fins a deu de les propostes. També hi va haver vots emesos des de 46 països, procedents de catalans o andorrans residents a l'exterior.

La campanya d'elecció ciutadana de 10 tresors del patrimoni cultural immaterial de Catalunya i Andorra es va desenvolupar amb la voluntat de promoure, divulgar, sensibilitzar i salvaguardar el ric patrimoni cultural immaterial català i andorrà.

El president de l'organització Capital de la Cultura Catalana, Xavier Tudela, va valorar molt positivament el desenvolupament de la campanya d'elecció dels 10 tresors del patrimoni cultural immaterial de Catalunya i Andorra. Va manifestar que "estem molt agradablement sorpresos i satisfets per la gran participació que hi ha hagut, el que ens ha permès a tots plegats conèixer millor el nostre ric patrimoni cultural immaterial".

La classificació final de l'elecció dels 10 tresors del patrimoni cultural immaterial de Catalunya i Andorra és la següent:

1. Diada de Sant Jordi (12,67% dels 229.489 vots emesos)
2. Sardana (9,41%)
3. Castells (5,89%)
4. Foc de Sant Joan i la Flama del Canigó (4,53%)
5. Representacions de la Passió de Jesucrist (4,18%)
6. Balls de Diables -diables i correfocs- (4,04%)
7. Cantada d'Havaneres de Calella de Palafrugell (2,17%)
8. Festa Major de Vilafranca del Penedès (1,14%)
9. Festa de la Misteriosa Llum de Manresa (1,09%)
10. Patum de Berga

La Patum de Berga ha estat automàticament un dels deu tresors del Patrimoni Cultural Immaterial de Catalunya i Andorra, atès que va ser declarada Patrimoni Immaterial per la Unesco. Catalana ha desenvolupat anteriorment altres campanyes de promoció i dinamització cultural, com ara sobre el patrimoni cultural material de Barcelona i de Catalunya; sobre les persones més sàvies de Catalunya, i entorn els personatges que més han influït en la cultura europea.

Diada de Sant Jordi

Sardana

Castells

10 tresors del patrimoni cultural immaterial de Catalunya i Andorra

Les següents candidatures, presentades per ordre de votació, s'han classificat entre les posicions 11 i 40:

11. Patrimoni Literari Català	26. Diada de la Mare de Déu de Meritxell del Principat d'Andorra
12. Nova Cançó	27. Festa Eth Haro de Les
13. Pessebres figuratius i vivents	28. Dansa/festa de la Tornaboda de Gavà/Viladecans
14. Pastorets	29. Via Crucis vivent de Sant Hilari Sacalm
15. Escolania de Montserrat	30. Processó i la Dansa de la Mort de Verges
16. Manaies, armats i estaferms	31. So de la Cobla
17. Diada de l'Onze de Setembre	32. Festa Major de Gràcia de Barcelona
18. Mercat del Ram de Vic	33. Jocs florals
19. Festa del Pi de Centelles	34. Raiers
20. Festa del Serpent de Manlleu	35. Llegenda del Comte Arnau
21. Festes de maig de Badalona-cremada del dimoni	36. Catalunya Exterior
22. Tradició grecoromana	37. Cant coral
23. Curses de pontones o muletes de la Ribera d'Ebre	38. Ball de bastons
24. Festes del Tura d'Olot	39. Gegants, nans i capgrossos
25. Aplec del Pi de les tres Branques	40. Caga Tió

Foc de Sant Joan i la Flama del Canigó al Parlament

Representació de la Passió de Jesucrist de Cervera

Balls de Diables -diables i correfocs-

Cantada d'Havaneres de Calella de Palafrugell

Festa Major de Vilafranca del Penedès

Festa de la Misteriosa Llum de Manresa

La Patum de Berga

Foto: Marta Pich

10 tresors del patrimoni cultural immaterial de Catalunya i Andorra

Les següents candidatures, presentades per ordre alfabètic, s'han classificat entre les posicions 41 i 100:

Artesania de l'alabastre de Sarraí
Artesania de la ceràmica i la terrissa catalana
Artesania de la cistelleria
Ball de gitanes
Ball de l'Òssa d'Encamp
Bestiari popular
Biodiversitat cultivada
Cant de la Sibila
Caramelles
Carnestoltes
Castanyada
Catifes de flors
Cavalcada de Reis
Concursos gossos d'atura
Correbous
Crema de falles al Pirineu
Dansa de Falgars
Diada del Corpus
Els Traginers
Enramades
Festa d'en Tocasons de Taradell
Festa de la Candelera
Festa de la llana i el casament del pagès de Ripoll
Festa de l'Arbre i Ball del Cornut de Cornellà de Terri
Festa de moros i cristians de Lleida
Festa de Sant Gil de Núria
Festa de Sant Magí de Tarragona
Festa de Santa Tecla de Tarragona
Festa Major de Sant Feliu de Pallerols
Festa Major de Sant Pere de Reus

Festes de Sant Narcís de Girona
Fira de Teatre al Carrer de Tàrraga
Fires de Sant Ponç
Fires de Santa Llúcia
Garrotín
Goigs
Home dels nassos
Joc de bitlles catalanes
Joc del bòlit
Jota de les Terres de l'Ebre
L'ou com balla
Llegenda de Joan Sala "Sarrallonga"
Llegenda de les Quatre Barres
Llegendes de dones d'aigua
Nadal
Navegació fluvial tradicional de l'Ebre
Processó de la Sang de Perpinyà
Processó del Sant Enterrament de Tarragona
Processons marítimes de la Mare de Déu del Carme
Ral·li de cotxes d'època de Sitges
Rambla de Barcelona (ramblejar)
Romeria dels Fanalets de Sant Jaume de Lleida
Rumba catalana
Tècnica d'obtenció de la sal
Tècnica de fundició i ús de les campanes
Tècnica de l'elaboració del ciri
Trabucaires
Trementinaires
Tres Tombs

Pere Garcia, Josep Camprubí, Xavier Tudela i Ignasi Perramon
al Saló de Sessions de l'Ajuntament de Manresa en el decurs de l'acte de reconeixement de la
Festa de la Misteriosa Llum de Manresa

L'alcalde de Vilafranca del Penedès, Pere Regull; el president de l'organització Capital de la Cultura Catalana, Xavier Tudela, regidors del municipi i els administradors de la Festa Major de Vilafranca a la Sala de Plens de l'Ajuntament